

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA "MLADEN KERSTNER"

KEŠNEROVI MEŠTRI SMEHA

Zbornik radova s Prvoga natječaja
za kratku kazališnu humorističku priču

„KEŠNEROVI MEŠTRI SMEHA“

Zbornik radova s Prvoga natječaja za kratku kazališnu
humorističku priču

Naslov:
„KEŠNEROVI MEŠTRI SMEHA“
Zbornik radova s Prvoga natječaja
za kratku kazališnu humorističku priču

Nakladnik:
Gradska knjižnica i čitaonica
„Mladen Kerstner“ Ludbreg

Urednik:
Stjepan Stjepić

Lektura:
Lidija Novosel, prof.

ISBN 978-953-8190-06-3

„KEŠNEROVI MEŠTRI SMEHA“

Zbornik radova s Prvoga natječaja
za kratku kazališnu
humorističku priču

Ludbreg, 2020

PREDGOVOR

Ludbreška knjižnica predano iz godine u godinu obilježava obljetnicu rođenja Ludbrežanina Mladena Kerstnera, književnika, scenarista i komediografa po kojemu i nosi naziv. Tijekom godina zaživjela je Kešnerijada u sklopu koje se nizom manifestacija i kulturnoumjetničkih događanja oživljuje sjećanje na Kerstnerov rad i ostavštinu. Njegovi Mejaši i Gruntovčani ostat će opće mjesto hrvatske kulture i tradicije, a njegov specifični humor i smijeh kojim se prevladavaju i najteže životne nedaće ostat će trajni zalag koji treba čuvati i njegovati. Upravo zato ove je, turbulentne 2020. godine, kad nam je takva životna perspektiva potrebnija više nego ikad, ludbreška knjižnica odlučila u sklopu Kešnerijade raspisati natječaj za najbolji komediografski tekst. Poticanjem kajkavskih umjetnika-amatera na humorističko stvaralaštvo najbolje će se očuvati sjećanje na Kerstnerov vedar duh i vitalitet, na Dudeka, Regicu i ostale antologijske likove koji su godinama uveseljavali naše živote, postali dio naše svakodnevice i kolektivne svijesti, dokazujući da ljekovitost smijeha dopire do svih, i kajkavskih i nekajkavskih prostora.

Na natječaj je pristiglo dvadesetak humorističkih tekstova od kojih su tri nagrađena, i s još pet odabranih Knjižnica ih objavljuje u ovoj e-knjizi kako bi bili dostupni javnosti i kako bi možda jednoga dana bili ustoličeni na sceni i tako nam, poput Kerstnerovih komedija, pronosili vedrinu toliko nužnu u bremenitoj svakodnevici u kojoj smo sve manje spremni na smijeh. Već u naslovima pristiglih tekstova može se

nazrijeti specifičnost vizure kajkavca hrvatskog gornjosjevernog prostora, malog čovjeka Podravca, Zagorca, Međimurca, jedan osobiti, trpki tip humora i osobitog filozofičnog svjetonazora, onoga što je i sam Kerstner znao dobro pogoditi. Jednom je prilikom rekao: „Žalci kajkavskoga humora mogu biti i otrovni, no nikada nisu smrtonosni.“ Tako će se i u ovim tekstovima iščitati tzv. komika svakodnevice, npr. obiteljskih odnosa, odnosa selo – grad, sraz generacija i spolova, referencije na društvenu stvarnost, dokazujući tako da je komedija zapravo vrlo ozbiljan književni oblik koji počesto upozorava na društvene devijacije i probleme kao što su primjerice male penzije, političke smisalice lokalnih moćnika, pohlepe, mediokritetstva... No, naši će se kajkavci, zahvaljujući svojoj žilavosti i strpljivoj otpornosti i sposobnosti sagledavanja života iz jedne ironično-satirično-humorističke perspektive uvijek „dočekati na noge“, svojim tajnim poduzetnim vještinama i sitnim, ali efikasnim kalkulacijama držati konce životnih nedaća u svojim rukama i tako isplivati, baš poput mornara iz jedne od komedija ove zbirke, iz različitih brodoloma i izazova, vozla života.

Ovi tekstovi imaju svoju vrijednost zato što, kao i naš Kerstner, veliki promicatelj kajkavske riječi, njeguju i čuvaju osobitu kajkavsku frazu različitih idioma, dokazujući njezinu vrcakavost, izražajnost, živost. Isto tako, autori su prezentirali nekoliko dobrih ideja koje se još dalje mogu dotjerivati i razviti ostvarivši komiku karaktera, situacije i riječi, prigrlivši u većoj mjeri tradicionalni, kolarovsko-krležijanski tip humora, dok se u nekim tekstovima nude i modernija

teatrološka rješenja na rubu oštre satire, teatra apsurda i očuđavajućih efekata. Odabrani tekstovi nude obilje smiješnoga, toliko nam potrebnoga humora, a zasigurno će se neki od ovih živopisnih, luckastih, punokrvnih likova oživotvoriti na našim malim pozornicama. Imaju potencijal (jezični, kompozicijski i karakterizacijski, odnosno u segmentu portretiranja likova) da se u glumačkim interpretacijama naših entuzijasta realiziraju u solidna scenska rješenja. U nadi da će biti poticaj jačem zamahu amaterskih kazališta i glumačkih družina, kao i školskim kazališnim skupinama i da neće ostati „mrtvo slovo na papiru“ i tako omogućiti da Kerstnerova ostavština živi i pulsira i dalje i u ovim ostvarajima, prenosi se i unosi dašak topline i blagotvornog djelovanja u našu svakidašnjicu, predstavljamo vam ih uz poznate riječi još jednog, vjerojatno i najvećeg hrvatskog komediografa, Marina Držića: „Stav’te pamet na komediju!“

prof. Lidija Novosel

Ludbreg, srpanj 2020.

Aleksandar Horvat
(Ludbreg)

VOZEL

Radnja se događa u kući u kojoj žive babica Uršula, njezin sin Rudi sa suprugom Fikom i sinom Tomekom.

Scena: soba sa stolom i peći i jednim vratima.

Baka Uršula - pomalo zaboravljiva, životari, čini se da je svima na smetnju

Rudi - Uršulin sin, marljiv, izbjegava konflikte i miče se kad god može, prema supruzi ima strahopoštovanje

Fika - Rudijeva supruga, Uršulina snaha, pomalo pohlepna, postavlja se kao gazda u kući

Tomek - sin Fike i Rudija, dječarac, živ, prefrigan

(Baka sjedi za stolom i nešto misli. Zatim kihne pa vadi rupčić iz džepa na pregači i obriše nos. Uto spazi da je jedan ugao vezan u čvor.)

URŠULA: No gle, vozela na ropčeku! Dobro kaj sam si ga ne v nos porinula. (Još malo razmišlja, pokušava se prisjetiti nečega.) Čekaj, a zakaj imam vozla na ropčeku? Nekaj sam trebala napraviti, a ne znam kaj. Fika bu pak poludela...

(Ulazi Fika, užurbana, zaposlena kao i uvijek, nosi korpu s drvima i počne ih slagati kraj peći.)

FIKA: No, babica, nesam niti mislila da kaj spametnoga delate. Kaj toga ropčeka prebirate, vam se z nosa scedilo?

URŠULA: Am naj vikati, pak će sam kaj zabila, bum se zmislila.

FIKA: No je! Tak kak ste se zmislili da za pol vure počne Santa Barbara koja je već deset let ne na televiziji.

URŠULA: E, ali ve imam ropčeka i na voglu svezanoga vozla, tak kaj se zmislim kaj moram napraviti.

FIKA: No? I kaj morate napraviti?

URŠULA: Je, ne znam, sem zabila...

FIKA: Joooj, svežite si još jenoga na drugi vogel, onda kaj se zmislite zakaj ste si prvoga svezali. Same hurmalije od vas...

(Ulazi Rudi, Fika izlazi s praznom korpom, sreću se.)

RUDI: Bok, družina! Kaj ima?

FIKA: Babici se je pamet zavozlala! No kaj si ve došel? Če si pošprical gorice, hodi još jenu korpu drv nacepati.

RUDI: No dobro, Fikica, mom dojdem, samo da si malo potiram, mi je v požeraku kak da sam modru galicu pil... (Fika izlazi, Rudi slaže gemišť.) No, mama, kaj se ve pak svadiš z Fikom?

URŠULA: Nikaj se ne svadimo. Nego, nemrem se zmisliti zakaj imam ovoga vozla na ropčeku.

RUDI: (nakon par gutljaja) Mama, pak valjda zato kaj se nečega zmisliš.

URŠULA: (ironično) Joj, Rudek, kak sam ja negda srečna kaj sam tebe tak spametnoga rodila. (oštrije) Pak ne zmislim se KAJ se moram zmisliti! Hodi tam drva cepat, bu mi već došlo. Idem rajši na šekret, morti mi je pritisak v glavi...

(Uršula polako izlazi, ostavlja rupčić na stolu, Rudi još pijucka i gleda rupčić, uzima ga u ruku, ulazi Tomek.)

TOMEK: (Ulazi veselo.) Babicaaaa! (Ugleda rupčić u Rudijevim rukama, malo se zbuni pa toči vodu u čašu,) Japa bok, kaj nema babice?

RUDI: Ma ima, sinek. Odišla je scat, ve bu došla.

TOMEK: A zakaj imaš toga ropčeka v ruki? Kaj to nije babičin?

RUDI: Pak babičin je, nekaj je zabila, ve ima vozla na ropčeku, a zabila je kaj vozal znači. Mislim si, bogici se stalno meša, morti najbolje da ji to razvežem pak ne bu niti znala. Ovak je samo v brigi.

TOMEK: Japa, ja to ne bi napravil... pa kak ti ne bi bilo žal? Ko zna kaj je to ona važnoga v svoji glavi mela? Naj ga odvezati, prosim te.

RUDI: No dobro, ne bum, nek ti bu. (Tomek se nasmije, otpije još malo vode i izjuri van na igru, Rudi više za njim.) Tomek, naj tolko bežati, se si razbeleni... (Onda govori sam sebi gledajući rupčić.) Ona se to nigdar ne zmislila, ko zna kaj se njoj po glavi premeče. (Još malo razmišlja.) U, ti vraga, znam kaj bum. Bum ji ja malo „pomogel” dok se vrne, kaj se leže zmisli! A kaj bu ona znala. (Samodopadno, lupi se po čelu.) Kak sam se samo setil. E, jesam fakat spametni!

(Ulazi Fika, kao furija, više s vrata.)

FIKA: Rudi, da si v sekundi vuni na drvima jer bum škandala napravila. Koga vraga toga babičinoga ropčeka premečeš, očeš kakvoga betega dobiti? Hodi se primi sekire, noć bu... (Tjera ga van i uzima mu rupčić iz ruke, Rudi odjuri.) Nigdar mi Pahulekovi nemo došli na zelenu granu, si se samo z bedastočama zabavljaju. Evo, na, gle kakve mi brige imamo. Ve bum ja toga vozla odvezala i najemput bu mir pri hiži. (Krene otpetljivati, pa stane.) Čekaj malo... pak morti je ovo z babičinim ropčekom ona prava prilika za koju sam se fčera pomolila dragomu Bogeku. Kak se veli, pomori sebi i Bogek ti bu pomogel. Znam kaj bum! Joj, fala ti dragi Bogek kaj si me uslišal. (Popravlja čvor na rupčiću, stavlja ga pažljivo na stol te odjuri van.)

(Vraća se babica Uršula i gunda.)

URŠULA: I ne znam, i ne znam, i ne znam... Prokleti voz, najrajši bi ga odvezala kak da ga je nigdar ne bilo. Morti sam štela čuče nahraniti, mortu sam štela na spoved iti... ne, sigurno sam štela Jalžiku na kavu pozvati... ali se ne zmislim je l' opče pijem kavu... jooj meni, prokleti voz, da prokleti voz!

RUDI: (Ulazi, drži sjekiru.) O mama, si se vrnula. Čuješ, (Ogledava se da ga nitko ne čuje.) mi je palo na pamet... za of voz na ropčeku... Pak kaj se ne zmisliš zakaj si ga svezala?

URŠULA: Jooj lepi moj, pak kaj ti se je pak pamet presvetila? Sam ti rekla da se ne zmislim.

RUDI: (pomirljivo) Ma znam da se ne zmisliš...

URŠULA: (oštro) No, pa kaj me onda pitaš al se zmislim?

RUDI: Pak to ti očem reči, jer se JA zmislim...

URŠULA: No kaj namataš, pak reči...

RUDI: Smo se prekšćera spominjali da buš v banki zdigla tri jezere eura kaj buš mi dala kcoj za novoga rabljenoga Golfa. Se ve zmisliš?

URŠULA: (Razmišlja.) Tak sam rekla? Viš, viš... ne zmislim se baš, ali... to bi moglo biti... pak ajde onda...

RUDI: Evo, evo, ve imam čas, mogli bi mom v banku oditi, predi nek pak zabiš. Idem se fletno presleči, pak vužgem stojadina i startamo...

(Rudi odjuri, ulazi Fika s praznom korpom i ogledava se po sobi.)

FIKA: Ne, nema tu pomoći! Ja bum toga čoveka morala odslužiti! Još sam ne stigla od Štefe prek ograde

zeznati ko je Cilu zdrapal po gopcu i več je zginul nekam. (Vidi da je babica sama za stolom, ogledava se da nema nikoga drugoga.) O babica, kaj je bil Rudi tu? Zapraf... nema veze, štela sam vam reči da of vozela na ropčeku, znate kaj vam je to, znate kaj smo se dogovorile? Se zmislite?

URŠULA: Pak Rudi je...

FIKA: Nema veze z Rudijem. Rekli ste na Telovo da bute gorice na mene prepisali kajti ja najbolje vodim brigu o gruntu i semu drugomu. Pak bi denes to mogli rešiti na katastru, če imate čas....

URŠULA: Ahaaa, e viš, viš, to bi baš moglo biti, pak dobro onda...

FIKA: (veselo) Idem se srediti, pak začas genemo, nikam nejdite. (sebi u bradu) Ovo je bilo leže nek sam mislila (Odjuri van, uleti Tomek, ogledava se.)

TOMEK: (široki osmijeh) O, bakica moja najdraža. Kak si mi kaj? Si dobro?

URŠULA: (razdragano) Dobro sam, Tomek, lepi moj golubek. Hodi sim bliže, hodi...

TOMEK: (Sjeda joj u krilo.) Ja sam došela kaj mi daš onih petnajst kuni za sladoled i za sličice kak si mi i obečala.

URŠULA: (zbunjeno) Ja sam ti to obečala, pak da?

TOMEK: Fčera, babica, još si si vozela na ropčeku napravila, kaj se buš denes zmislila. Kaj se ne zmisliš? Rekla si da v polne dojdem... evo, polne je, i ja sam došela. A vidim da je vozela još tu.

URŠULA: O, lepi moj golubek, pak kak se ne bi zmislila, normalno da se zmislim, kak da se ve spominamo. Evo ti lepo petnajst kuni, ne... (daje mu metalne novčiće) evo ti dvajst kaj si me spasil od toga

prokletoga vozla. Ve ga konačno morem meknuti, jer mi od njega več nervoza v želocu. (Odveže čvor i lijepo poravna rupčić na stolnjak pa se primi za trbuh.) Opa! Opa! Isusek, no mekni se malo, moram pak na šekret, nekaj me šrajfi... (Žurno odlazi.)

(Ulaze Rudi i Fika, uređeni, Tomek broji novce na stolu.)

FIKA: O, Tomek, pa gde je babica?

TOMEK: Odišla je scat valjda, bu došla.

RUDI: (Vidi rupčić.) O, ti vraga, pak ko je vozla razvezal na ropčeku?

FIKA: Bogme, Tomek, ko je to razvezal? Če si ti to razvezal i ve sam kvarna gorice, ja ti nogu ftrgnem.

RUDI: Kakve gorice, Fikica, em sam ja kvaren eure za novi auto...

TOMEK: Babica ga je razvezala sama, kajti se zmisliła za kaj ga je svezala...

FIKA i RUDI: (uglas) Zakaj??

TOMEK: Kaj meni da petnajst kuni za sladoled i sličice.

FIKA: (poludi) O, strela te vudrila i da bi ti te sladoled zabegel. Zato mi Pahulekovi nemremo na zelenu granu, tu furt neko nekaj pokvari, nekaj zaplete, juhu ti presoli, rucle ti pod noge nahiče... Se bu ona zabila, čak i kak se zove... ali baš dok se ne bi trebala zmislići, e onda se ona zmisli, se joj je kristalno jasno, strela ju vudrila...

RUDI: Čekaj, ti vraga, znači nikaj od mojega Golfa?

FIKA: Rudeeeek... (srdito) Rudi!!! Kak se meni vidi, ze strganim rokami ne buš mogel drva cepati, zato ti je

bole da si v šupi pre nek sam zela količa v roke. Idemo! Gas!... (Izlaze, a Fika putem guđa i više.) Oooo, koja sam ja mučenica... Rudi, tak kaj su ve te mešne hlače zmažeš, čuješ ti mene...

(Tomek otrči do vrata da provjeri jesu li otišli, pa se vrati stolu, uzima rupčić i veže na njemu čvor.)

TOMEK: (Govori publici.) Več zadnjih šest penziji ovo funkcionera kak po loju, denes su me starci skorom zagulili, ali sejeno je uspelo. (Poravnava rupčić s čvorom na stolu.) Lepa i draga moja babica. Ja nju tak imam rad.

(Odjuri sa scene.)

KRAJ

Đurđica Vukelić Rožić
(Ivanić-Grad)

LEGITIMACIJA

Sestrična Jagoda, me pokojne sestre Štefice najstareša čer, živi pri reki Neretvi i pak mi je poslala paket z južnim vočem. Oko Novoga leta me razveseli, nigda ne pozabi svoju dobru teticu. A ov put mi ni telefonom javila da je paket poslala, štela me znenaditi. Malu žutu potvrdu o paketu sem komaj opazila v kasliču tek v subotu jutro. Nismo išli gledeti jel ima kaj pošte, bilo je rano za račune a ionak niš drugo ne dojde poštom. I kakva reklama. Da voče ne stoji na pošti do pondelka, beš brže-bole na poštu. A kak je na mnoje ime naslovljeno, morala sem i ja iti. Innače, Jožek je v pokretu i rešava stvari po selu i v gradu, vse kaj more bez me, naj ne bi dangubila.

Prelepi zimski dan pun sunca, v selu je bil pijac i gužva na vse strane. Sirotinja se zvekla z hiže van; oni kaj nisu vse zatrajbali pred Božić na dare, oni kaj nesu otpelali pečene odojke i sarme na skijanje, i naposletku, ona sirotinja kaj nigda nikam nejde i obilazek sajma i marketa im je jedina razonoda. Vozimo se v našem punoletnom auteku, grije i toplo je kak pri pečici, žurimo se, a kad tam, pred nosom nam se zapre rampa. Prešel je nekakvi kusasti vlak s tri vagona. I niš. Onda pak niš. Onda dugo – niš! A mi sedimo, čkomimo, vruče je kak v peklju. Če šofer zgasi grijanje ili auto, ko zna jel ga bu pak vužgal. Onda se bumo smrzavali, nikak dobro.

Znam kaj bu, još malo i moj šofer Jožek bu zgubil strplenje. Onda se, fala Bogu, čulo da nekaj ronda po štreki. Kloparalo je i celi auto treslo. Onda se dovelkel ze zavoja teretni cug, skretal je mam za rampom, na

trejti kolosek, vlekel se je kak stonoga v pretesnim štiklam, s žulima na peti.

Čekamo. Pred nami, kak v autokinu kaj sem vidla na televiziji, mesto bine, z leva na desno vlečeju se ti, kak vele, kontejneri, i nikak prejti. Brojila sem do pedeset i dva, po dva na vagonu, i pozabila gde sem stala. Otpiram jobluk kaj bi v autu imali zraka. Na kontejnerima vsega piše, a bome največ se ponavla China Shipping. Jožek je nekaj premumlal, čini mi se da sem čula baba Vanga*, kaj da je ona kriva za rast Kineskoga Carstva v 21. veku, ili morti Nostradamus.** Sirota, slepa, samo je glasnik bila. A, nis se usudila niš reči, kaj bi mast na ogenj hitala! Za nama stoji i dimi se na mrzloomu zraku dugačka kolona autov. Vsi čakaju da se rampa digne, a ja da moj Jožek poludi. Počel je menjati farbu v licu. Stišče volan tak jako da su me rebra počela peči.

Čevapi z pečenjare blizu rampe dišali su čak v auto. Gledim gazdin profil, am je još uvek tak lepi muž, guta slinu. Slično kak sem prečitala za te Pavlovjeve cucke***, same nis znala da je v pitajnu zvono rampe, žmigajuće svetlo i čevapi. A morti i grde misli o gosponu prometniku. Reku, sad bu akcije. Tak je i bilo. Jožek je dal gas, zvlekli smo se z kolone van i oču-neču, ide se na čevape! Dok sme se sladili i prek obloka čevabdžinice gledeli kak oni bokci pri rampi grizeju nokte, a bome se dalo i prečitati z vusnic kaj zgovaraju, mi se čini da se celoj železnici štucalo celi dan.

Sedimo siti i spominamo se, rampa začkomi i otpre se. Spijemo soke, sednemo v auto, nazaj v kolonu, dokoturamo se do rampe, kad, ve ti ga na! Pak zvonil! Crleno svetlo žmiga i moraš stati! Sedimo, čkomimo, Jožek je mirni kak micek gda spi, same kaj ne prede. Pojel je petnajst čevapi, jenu i pol lepinju i dve šake narezanoga luka crlenca. Još je štel luka iskati, pak sem ga jedva odgovorila. Ima doma luka bar pedeset kil! Pol svoga sledovanja sem mu dala v nadi da ne bum morala obed spravlati gda se vrnemo doma. Navrat nanos. Če znenada odem z hiže kak je to ov put bil slučaj, celi red i plan se posmeknu, posli me dočekaju, a jelo ni skuhanu. A čim dojdemo na dvorišče, gazda pita:

– Baba, kaj je za jesti?

– Vsega imamo, Jožek, vsega imamo!

– Ifkica, za boga miloga, daj mi jesti, naj samo pripovedati, am sem doma došel!

Štela bi reči tom tradicionalnom zadrtom seljaku, kaj sem se za njega išla udavati, i ja sem ov čas doma došla. No, pametna ženica zna, Istanbul ili ne, deklaracije si doma sama spelava kak najbolše zna i more. Ili kak veli gazdarica vu filmu Me grčko venčanje: „Muški su glava hiže, ali, žena je vrat!“ Ja onda pošlem Jožeka z kuvinje van, nekaj narediti, priskrbim si malo cajta i brže bole se snajdem za jelo. Ak niš, zvlečem skrite konzerve s gulašom i skuham testo taj čas. A i grah se da brzo narediti. Otprem konzervu, skuham kobasice, za toga se peršun i mrkva skuhamu, a morem i pofuriti mlince, zvaditi zapečeno meso z masti i hititi ga v rol da se zgrije, odrezati dva grma salate na vrtu i odmrznuti precedenu govodsku

juhu, hititi nuter svoje domače rezance, žute kak sunčece, i gda lepo diši i još kipi v rajnglici gda ju metnem na stol, gazda pozabi da to ni poriluk ili sekeli gulaš. I da nis ti dan kuhala. Ne moraju dedi vse znati. Imamo mi selske babice svoje tajne i znamo se snajti.

– Jožek, mi se čini da se telek razvezal, vidla sem ga, ni se ufal prek poceka skočiti van z štale. Idem videti kaj je na stvari. Če pobegne, neko ga vkradne i kaj smo onda!?

– Daj jelo na stol, idem ja videti!

Znala sem da bu još nekaj naredil, morti dal kravam vođu, steral kokoš z vrta, takvoga kaj. Gda si svoj gazda, oči su ti navek rasprte i primiš se vsega kaj treba, da ne bu škode na gruntu. Ili vlovi nekoga na cesti pa onda reč po reč i moj obed je zgotovlen.

Inače, gda god idem z doma, ak je vse po planu, stanem se ob pol četiri, pristavim fruštik i obed, skidam štalu i podojim kravice, dam im krmu, včinim sireke, operem čupe, nalijem friško mleko naj se skiseli i priredim Krivušičkinu i Marekovičkinu kontu i metnem kantice na krušnu peč. Gda dođu, same je zemeju i niko nikoga ne dangubi. Dok se jelo zgotavle na šparhetu, operem suđe, pospremim hižu, prejdem hižicu z usisavačom, jer se mora vse čisto ostaviti gda se ide z doma proč. Ak nam se kaj zgodi na putu, da je hižica lepa. Ak tuđi ljudi dođu, a nas ni da branimo svoju sirotinju, naj najđu vse v najlepšem redu. Ne bu ovu gazdaricu niko ogovaral kak je neuredna selska baba (bila), to ne! I da deca moraju dođti, naj najđu vse kak Bog zapoveda i kak sem je doma učila. Gda vse zgotovim po svomu planu, otuširam se, preslečem v

robu za med ljude, naredim fen-flizuru i onda idemo proč kam već treba. Javim deci gde smo i zakaj idemo z doma. To se onda zove odgovornost. A ovo je bilo znenada, i pravi kaos. Negda su poštari pakete nosili doma. A bilo - prešlo.

Otpuzal je i putnički za Zagreb, vidla sem Maricu Požgajovu v cugu, ide služiti velikoj gospodi v Zagreb, a gda su oni na putu, onda im rani pese i špancira je po tem hoh kvartu. Bi reči, tu žive ljudi z najvišešeg sloja, a more biti da su i snobi, ko bi ga znal. V stanu obriše tradicionalnu prašinu kaj se tu diže i spušča već prek sto let. Da ticama i ribama jesti. Celi zoološki vrt imaju doma, more im biti. Naš je domači zoološki vrt bar od koristi.

Rampa se digla i prešli smo prek železnoga dvotračnoga ekvatora na južnu stranu sela. Štreka deli naše selo na Gornje i Dolnje. Vlekli sme se do pošte. Ljudi hodiju po cesti, bi reči klate se, stoje, pripovedaju, šofer mora paziti nanje. Jožek je vsaki čas klel. Ja sem čkomela. Ne sme biti rata v autu, šofera se treba pustiti naj vozi i kune če mora. Tak se reši stresa. Mi se činilo da bi najrajše zgazil bedake kaj po putu hodiju ko muhe bez glave, a ne po nogostupu. Istina, ti nogostup v Dolnjem selu je novi i lepi, nikak se priučiti na to. A more biti da im je žal zmazati ga z blatnim čizmami ze sajmišča.

Na pošti čakamo v četiri reda, kaj krave pri jasلامي. Jožek se spomina z ovim, z onim, a meni vruče. Tuši me ti suhi zrak, nikak na red dojtj. Da je Jagoda paket

poslala na Jožekovo ime, bi sad onda tu sam stal, a ja bi se na gospodarstvu doma z nečim zabavljala. Komaj živa, dojdem na red, a mlada poštarica, ne poznam ju, veli mi da nemrem dobiti paketa, ne vredi mi legitimacija, i to već šest meseci! I da je to kazneno djelo! Bome me je poprek gledela!

– To ni moguće, gospica! Dajte naj bi vidla!

Spuknula sem očale z taške, a su se zamaglile od kipučkih živci, kak mojih, tak ljudi za menom v redu, a i ti radijatori su pomogli. Cura je svirala klavir po stolu z noktima kaj bi joj i moje kokoši bile zavidne. Gda sem pregledela, vidim, bog i bogme, moja se legitimacija zišla. Da bi reč rekla!

– I onda, kak sad to? Dok zvadim novu legitimaciju, ti paket bu zgnjil tu na pošti? Ili ga vnete nazaj?

Cura čkomi. Dedek za menom zdiše i škripi zubima. Zovem Jožeka i velim mu kaj je na stvari. Tu med ljudima ne bu vikal na me, bu se pokazal kak kulturni i fini gospon, moj zaštitnik, imitacija visoke, bečke, večernje škole! A doma bu kak bu.

– Zovite mi šefa pošte, mam!

Gda je moj Jožek zagrmel, onak ozbilni, na čevap-pogon, a val dinstanoga luka se širil po celoj pošti, prestrelil curu ze svojim plavim pogledom, a lepi kak slika, bome je skočila i pobegla čez siva vrata za pleči. Tak i Jelenka, naša kravica, gda on vikne: „Na mesto!“ mam ode na svoju poziciju v štali, bez reči. Ne usudi se ni preživati, ni bečati. Tu i tam ga srameče pogledi i z repom lupi, a Jožek još ni na čisto jel to namerno. Da sem na nejnom mestu bome bi pripazila, ne piše se repu dobro. Bu joj ga na vuzel svezal ...

Kad, ve ti ga na, šefa pošte. Z levom rukom digne onu desku kaj glumi komad pulta i granicu zmed bedakov i močnikov, z desnom se pozdravi s Jožekom. Prepeljal ga je čez ona siva vrata. Negda su služili vojsku s mojim bratom, v Makedoniji. Bi reči, Severna Makedonija. Morti nekaj zrihtaju. I dale stojim v redu pred poštaricum, gde sem i bila. Osečam pikado strele, nože, koplja i mače kak mi se zabadaju vu vrat i pleča. Štela sem otiti van, a kaj ak me budu trebali? Nikak dobro. Za čas, pokaže se Jožek s fanj velikim paketom v smeđem pak-papiru.

Zišli smo z pošte van, znala sem, čeka me spoved v autu. Več sem glavu štela skriti pod krilo ko kokoš na zimi, a on ... rekel je baš niš. Ni reč. Vozili sme se čez selo, a ja sem planerala kak bum korice limuna i naranči skidala, rezala na rezance, namakala i z cukorom sušila, to deca vole rskati i v kolače metati. Če mi je poslala puno mimozic i ak su preživele tih 500 kilometri puta, mam sem je v glavi delila; cvetuču žutu grančicu, dve domače naranče i jen limunek za znak pažnje: Jagici, Štefici, Krivušički, Marekovički, doktorici v ambulanti, sestri još prikupim dvadeset deka kave i čekuladu. Bu im se to lepo vidlo, a to se onda zove empatija ili kak Jožek veli, bedastoča. Kaj da on ne podeli kaj ima z decom i pajdašima. Onda sme znenada stali pred slikarovum hižom. Foto-atelje Albert.

– Odi se slikati za legitimaciju, ja te bum tu pričekał i čital novine.

Da bi reč rekla. Pri fotografu je bila jena mušterija, malo sem se naluknula i vidla noge, šos joj je pobegel

nad kolena, sedi na visokom, okruglom stolcu. Gospon Albert je šklocal, blical i zapovedal joj kak se ima duriti. Okretal ju je slično kak i v televizoru planet Zemlu okreču.

– Pogledajte onaj prozor, taaaaako, sada široki osmijeh. Dignite desnu ruku, ma ljepotica... odlično, opustite se. Molim, stavite lijevu ruku na koljeno, prekrižite noge... zabacite kosu, pogled u luster, odlično... zgoditak!

Ti bokca, kaj da slika Sofiju Loren, a mlajši bi prizvali Juliju Roberts! Još mlajši još mlajšu lepoticu. Kaj da je voda donese. Ona se smije, i to tak jako da ju bu i moj Jožek vani v autu čul. Valda je mislila da je to, kak se veli, audiosnimanje! Če očemo po istine, kreščila je kak stara vrana gda ju bole krila od reume, ak se po magli preveč zmaši. Gospa se kak dete vrti na tom stolcu kaj škripi, a ja stojim pri vrati, kak bedača. Ifkica kak Ifkica. Ne usudim se niš reči da ne pokvarim foto-sešn pri preštimanom gosponu Albertu (photosession, fotosesija, op. Ifkica). Zgledelo je da su fanj povezani ti fotograf i njegov model, kak je i red. To su onda penezi, umetnost, ljubav ili seks v pitanju.

– Sada ogolite to lijepo desno rame i privucite ga obrazu, zavodite me, gledajte u moju ruku, taaaaako, sada ogolite i drugo rame, odlično, ma prelijepa ... pogled u vrata!

Ja stojim pri ti vrati kak krava pred zaprtom štalom. Ak Jožek dojde videti gde sem tak dugo, ne bu dobro, bu fajera. Onda se počela razmikavati crna debela firunga. Zaružila je na kotačekima vu vodilici na

plafonu i bome me splašila. Gospon fotograf se pokazal, a za čas i model. Kad tam, majke ti mile! Am je to gospa Krivušička. Bome je svet mali, čak i v tom Dolnjem selu. Gospon fotograf je naredil ti kis-dihande gif (polubil ruku, op. Ifkica), poklonil se kak kralici, a ona je prešla vuz me, ni me poznala. Prvo je bilo smešno, a ovo drugo za plakati. Držim da joj je svetlo od blica oči pojelo pak me ni vidla. Tulike suhe sireke, a bome i vino, nafektala je od nas, vsako jutro joj nosim friško podojeno mleko na kontu. Presedela je pri nami na kavi više nek sused Krešo v birtiji, i sad prejde vuz me kak da sem stena. To boli. A to naslikavanje mi je smrdelo na iskanje partnera prek interneta. Morala bum to preveriti. Če niš ne najdem, bu mi Jagičina čer pomogla, ona ti internet vrti oko maloga prsta. Dam joj denar-dva za gablec v školi v Zagrebu i ona rado pomore. Dobro je o vsakom nekaj znati, imati aduta v rukavu. Nigda se ne zna gda bu trebalo. I, daj Bože, Krivušička našla ljubav v Južnoj Afriki, zanaveke vekova! Se toga čuda rešim.

– Bako, a što vi trebate?

Bem ti staru lesu! Kaj da me je grom strefil! Kakva baka, bedak jen zbeleni. Se tak ne spomina z mušterijum! Nis ja niš manje vredna od te Krivušičke! Ni ona ni barunica ni grofica! Moje godišće je! Al se dobro drži, kaj je je, ni se ta vruća vode napila! Štikla, (pre)kratka kikla, flizura i čubomaz, to skroji damu od babe! Ne bu tak skoro dobila sireka z moga banjka. Ova baka zapira butigu (dućan, op. Ifkica).

Kak me preštmani gospon uputil, sela sem na još topli okrugli stolec, bome sem skoro i opala. Otrkral je

stolec da bu višiši, ja sem niska babica. Zaprav, pri meni je vse kak i pri drugih bab, same imam prelepe nogice kaj nisu predugačke. Slično kak Julija Roberts gda reklamira čarape. Kamera ju lovi odzdola pak zgledi višiša. I glumci ju vole, ni visoka, nema velike kosti pa onda muški glumci vuz nju zglediju onak, mačo, prav muški. Vse ima svoje prednosti. Meni je lepo odgojeni, pokojni kum Rastić navek vikal: „Treba te nadosrati!“ Seljak. To je bilo verbalno zlostavljanje! A on, on je imal veliki grdi nos, vuha velika kaj krila i grbu na pleči ko ruksak đaka prvaka, pak mu se nis nigda špotala. A puno njih je delalo bedaka žnjega, zato je i bil tak zločest. To je ti kak vele mobing, buling i zlostavljanje, već nekaj od toga. Vse prejde, osim kaj ostane na pleči i slaže se jeno na drugo, ne pozabi se. A ga bokca i njegve lepote već dugo ni na ovome svetu.

Majstor Albert mi je gurnul bradu sim, lice tam, nos ovak, vuha onak, pokazala sem zube i to svoje, a ne plastični gebis kak Krivušićka. Kesila sem se (usiljeno se smijala, op. Ifkica) slično ko i naš Campi gda neko stoji pred lesom. To je bilo to, čas posla. Fertig. Vudrena na kipca za legitimaciju. Osebnu iskaznicu. Če bu novi preokret došel, bu se drukčije zvala.

Zidem van na zrak, zmučena kaj da sem puter celo popodne stepala, kad, na obloku našega auta vidim Krivušićkinu sprčenu krušnu peč, je ostala vani, a ostatek je zavlekla k Jožeku v auto. Do pasa, dale ni išlo! To je trebalo slikati! Stala sem i gledela vse to dok me Jožek ni primetil. Gda je barunica vrnula leđa i glavu na ... bokove, i prešla proč, a ovi put me je prepoznala, po ramenu podragala i gebis pokazala,

sednem na svoje mesto. Ja sem dva teleka i tri komada svinj odranila za prodaju, naj bi pribirali peneze za ti rableni auto. Ne bu se sad Krivušička po njemu širila. Tak dobra nis!

– Gospa Krivušička bu došla popodne na kavu, rekla je da več nema sireka doma.

– Ja onda nejdem doma.

– A zakaj, prosim lepo?

– Pa, gospa Krivušička prevuzima moje mesto. Kaj će ti baba v hiži, kad moreš imati gospu! Odma si najdi drugu Ifkicu kaj bu kante z napojom i vodom vlekla po dvorišču i sireke tebi i noj delala.

– Tebe čovek zbila ne sme zveleči z hiže.

I tak, vsi misle da je Ifkici doma najlepše. Naj si misli ko kaj oče, ja znam svoje. Uto smo se doma dovezli, rampa je stala na jenoj nogi, kak štrk ober štreke i čkomela. Na dvorišču, još se nis spuknula z auta van, a moj Jožek:

– Daj se baba požuri, kaj je za obed?

*Vanga – pokojna bugarska proročica

**Nostradamus – okultni autor iz renesansnog doba

***Pavlovljev refleks dokazan je eksperimentom sa psima.

Kristina Štebih
(Čakovec)

MORNARI

Likovi:

Načelnik - Dražen Prčivragović

Pročelnik - Nebojša

Komunalac - Mirkec

Voditeljica projekta - Virđinija

Tajnica - Divya (Marjana)

SLIKA I.

Ured s tri radna stola. Glazba. Za jednim stolom sjedi pročelnik i ljušti kikiriki, a na njegovu stolu sjedi komunalac Mirkec u radnom odijelu i reže nokte, povremeno uzima kikiriki. Za drugim stolom sjedi tajnica. Njezin je stol pun istočnjačkih predmeta, mirisnih štapića, cvijeća, šarenih boja. Ona mirno lakira nokte. Za trećim stolom voditeljica projekta šmrca i povremeno tiho plače, svako malo pokušava nekog dobiti na telefon, no ne uspijeva joj. Glazba staje. Mirkec glasno kihne.

NEBOJŠA: Nazdravlje, prijatelj!

MIRKEC: (Divyi): Marjana, daj pospravi toga smrada. Vidiš da mi škodi!

DIVYA: Nisam više Marjana! Još od da si biv na godišnjemu!

MIRKEC: Kaj pak si?

DIVYA: (Ustaje i sklapa ruke, klanja se.): Namaste, Mirkec! Za tebe i sve ostale, već dva i pol tjedna zovem se Divya.

MIRKEC: Divja? Bogarati!

NEBOJŠA: (Namiguje joj.): Marjana? Kaje? To ti je umjetničko ime?

Kako oni razgovaraju, tako Virđinija sve glasnije jeca.

NEBOJŠA: (Virđiniji, grubo): A dobro, kaj pak ti očeš???

Virđinija ga pogleda na tren, a onda nastavi jecati još jače. Sve troje se pogledava i tjeraju jedan drugoga da

joj pristupe.

MIRKEC: (tiho): A kaje? Rastavlja se?

DIVYA: Razišla se prošlo leto.

NEBOJŠA: No, kaj mene rivate. Ti joj nekaj reči!

DIVYA: (Pali pred njom mirisnu svjećicu): Gledi, Virđinija, malo podehni. Bu ti bolje.

MIRKEC: (Kihne): A jebatevrag!

NEBOJŠA: No, kaj je to za plač? Si dobro?

Virđinija uzima nekoliko papira i pruža ih Nebojši.
Jeca.

DIVYA: No, no, naj se tak močiti, glej. Ova je od maline, ova od šafrana. (Pali još dvije.)

NEBOJŠA: Hm....Zanimljivo. Jako zanimljivo. Kome ve ovo ide na dušu? Meni nejde, sam da se zna! Mora biti jasno ko tu snosi odgovornost...Marjana, jebem mu sveca, pa neje hmrla, kaj tulike sveče vužišeš.

DIVYA: Je, neje...Ima još nekaj farbe.

NEBOJŠA: Zovi načelnika. Nek dojde nutri. Odma.

Divya sjeda za stol i bira broj.

NEBOJŠA: A ti pak mi ne rivli papke vo ti kikirki. I glej ga kak fljučka okolo. Lupine mi po projektu letiju.

Na riječ projekt, Virđinija ponovo zajeca.

NEBOJŠA: A, samo cmizdri...

DIVYA: Načelnik. De ste? Veli Nebojša kaj dojdete nutri. Odma.

U tom se trenu otvore vrata i ulazi načelnik s mobitelom na uhu.

NAČELNIK: Bogdaj deca!

NEBOJŠA: To je bilo brzo, stari načelniče!

NAČELNIK: I efikasno, mladi pročelniče. Uostalom, nebrem si dozvoliti kaj mi pak najdeš grešku.

DIVYA: Namaste, načelnik!

NAČELNIK: (zbunjen): Ahm..dobro sam. Ide nekak. I koji je problem!?

MIRKEC: Problema nema!

NAČELNIK: Nema?

Virđinija zajeca, načelnik joj priđe.

NAČELNIK: A ti? Neko je umro?

NEBOJŠA: Ma to Marjana divja zotim. Virđinija, molim te da se smiriš i potanko objasniš NAČELNIK: U kakvom smo problemu. (Baca joj papire natrag na stol.)

Virđinija pruži papire NAČELNIKU.

NEBOJŠA: Žene! Da su se neke stvari prepustile meni, kak smo i prvotno planirali, do nekih drugih stvari ne bi ni došlo. A ve... ve imamo situaciju.

NAČELNIK: Bole reći cirkus!

Načelnik baca papire u kikiriki, Mirkec ih uzima i proučava.

NEBOJŠA: Cirkus, cirkus. Lako za nas, ali vi bute

glavni klaun.

NAČELNIK: Ne, ne sinek. Ja budem gledal kaj bum bar šef orkestra, ako već nebrem biti vlasnik cirkusa, klaunovske role šparam za vas nesposobnjakoviće.

MIRKEC: No, i kaj je tu za problem?

NEBOJŠA: Mirkec, oni koji znaju čitati, oni odma tu vide problem.

MIRKEC: Pa zakaj bi ve to se skupa trebalo biti tragično? Ja skelu skleпам za tri i pol dni, ak imam dobru sekiru, a kum Zvezdan je ekspert za šajke.

NAČELNIK: Skela, koja ve mila skela?

MIRKEC: On koji zna čitati, vidi da tu piše s k e l a.

VIRĐINIJA: Mirkec, pusti. Ja ću!

NEBOJŠA: Ajde, onda ti. Reći nam ti. Voditeljica projekta. Gospođa Virđinija.

MIRKEC: No, pa ftihni. Vidiš da se žena koncentrera.

VIRĐINIJA: Načelniče...ukratko...Zajebala sam!

NAČELNIK: To smo si mogli od početka misliti.

DIVYA: Zato se to i događa. Nema lepoga protoka energije, niko v nikoga ne verje.

VIRĐINIJA: E, o tome bi mogli poslije porazgovarati.

Ima nekaj u tome. Načelniče, zajebala sam projekt. Od mosta ništa.

NAČELNIK: U Dnevniku...u Dnevniku sam najavil toga mosta. Gle, (uzima mobitel) ŽENA: me poslikala na televiziji. Gle, i piše: Načelnik Dražen Prčivragović.

NEBOJŠA: Cepleni Međimurec.

NAČELNIK: Je tebi jasno, Virđinija, kaj smo mi zajebali?

NEBOJŠA: Ko mi? Ona je zajebala.

Divya udari u mali gong. Rukama smiruje situaciju.

Svi je pogledaju na tren i nastave.

NAČELNIK: Na gmajni su dečki postavili velikoga ekrana i svi su gledali moje gostovanje na Dnevniku. Svi!

MIRKEC: Je, istina, si. I mojega šepavoga vujca su na tačkama dopelali. Neje biv na takšoj organizeranoj masovki od da se Apollo spustiv na Mesec.

NAČELNIK: Vidiš Virđinija. I šepavi vujec! Shvaćaš li ti težinu svega ovoga?

VIRĐINIJA: Shvaćam, ali ja....

NAČELNIK: Nema ali. Most je najavljen, trebao je povezivati našu lijepu obalu s još ljepšom mađarskom....

MIRKEC: Naša je lepša, ja sam saki den na terenu.

NAČELNIK: I nek je. Ali uvijek treba laskati. Radi se o običnom podmazivanju partnerskih odnosa, Mirkec. Ne znam kak bi to opće jen komunalni redar mogel i razmeti.

MIRKEC: Taman da im napišete v dopisu da su puni vuši i imaju hude kobase, nikaj ne budu razmeli. To su Mađari.

NAČELNIK: Viđinija prevodi dopise na mađarski.

NEBOJŠA: Je, vište kak je do ve se to skupa zišlo. Načelniče, ne bi se štev mešati, ali nekak...

NAČELNIK: Onda se ne mešaj.

NEBOJŠA: Ma samo...

NAČELNIK: Ak se nećeš mešati, onda se ne mešaj.

MIRKEC: Ja bi se, recimo, štev umešati.

NAČELNIK (nakon što neko vrijeme gleda u Mirkeca koji šuti): No, i?

MIRKEC: Je, ali se v točno to baš i ne razmem.

NAČELNIK: (nervozno): Virđinija? I kaj bumo, ha? Ja zbog sramote moram ugraditi tamna stakla na Passat.

VIRĐINIJA: Pa...piše... mislim, njihov prijedlog je malo drugačiji.

MIRKEC: E, v to se već razmem. Velim, napraviti skelu, to mi ide. Kum Zvezdan more pomoći za šajke.

NAČELNIK: (traži po papirima) Kakva skela? Kakve, pobogu, šajke?

Divya udari u gong. Ponovo smiruje situaciju. Svi se okrenu prema njoj i zastanu na tren.

NEBOJŠA: Urnebes! Evo, to vam je kad se zadaci povjeravaju krivim osobama. Pare za most nisu odobrene. Umjesto modernog pješačkog mosta koji bi bio na ponos, ne samo općini, već i županiji, regiji pa i šire, Mirkec: i Zvezdan buju dobili donaciju foslini pa buju skleпали tri Noine arke da nas zvlečeju z ovoga dreka v kojemu smo do kolena.

DIVYA: Ja bi rekla malo više od kolena, jer je došla prva rata za kredit.

NAČELNIK: Virđinija! Tvrđila si da je to gotova stvar, da zememo kredit, da se radi o formalnostima, da su Mađari spremni.

VIRĐINIJA: Nisam mogla znati da budem pogriješila.

NAČELNIK: Nisam mogla znati da budem pogriješila. Kakav je to odgovor?

MIRKEC: To je točan odgovor!

NEBOJŠA: Vum papke z kikirikija!

MIRKEC: Lačen sam. De su ti sardine?

NEBOJŠA: Nemam sardine!

MIRKEC: (traži po stolu): Znam da su ti negdi skrite.

Saki den to žereš?

NEBOJŠA: Beži tam!

Virđinija jeca i uzima iz torbe sendvič te ga pruža Mirkecu. On ga lomi na pola i drugu polovicu vraća njoj.

VIRĐINIJA: Vi nemate pojma kak je meni teško, ali...ipak. Možda, možda ovo tak ni nije loše. Ako se samo koncentriramo na taj novi prijedlog i obavimo to kak treba.

NEBOJŠA: Isto kak smo i ovoga prije obavili kak treba.

VIRĐINIJA: Mislim da onda možemo uspjeti i u nekim stvarima koje čak tu nisu ni predviđene.

NEBOJŠA: I ve je tak zišlo. Uspeli smo kaj nam se padne u vodu. Vode bar imamo čuda. Jedino nemamo kak prek.

MIRKEC: (žvače): Kak ne? Meli bumo skelu i šajke.

VIRĐINIJA: Hvala ti, Mirko. (odlučnije) To se traži. Optimizam! Načelniče, oni predlažu gradnju drvenih čamaca i skele, tu s naše strane. Možemo vratiti izgubljeni novac na bezbroj načina. Posjetima turista, manifestacijama uz rijeku, edukativnim vožnjama, glazbenim večerima...

NEBOJŠA: Može, može. Već vidim. Pleh muzika bu igrala na skeli, a Mirkec bu pehav po razglasu na šajki 200 metri dale. I došlo bu već ljudi nego na Vuctok.

Divya udari u gong. Opet se svi okrenu prema njoj.

DIVYA: Kaj gledite? Savršeno! Šuma, voda, muzika, skela, joga, duboko disanje, čista pluća, hešteg pure

nature...I zakaj mi ne bi napravili novi Vuctok?

NAČELNIK: Zato jer ne bumo! Virđinija, kaj si zajebala si zajebala. Plaća ti ide doli. Kaj se mene tiče, projekt je propal, a i tvoje radno mesto skup s njim. Ali, problem je kaj ve moramo delati novo, a meni se ne da još jemput natječaja raspisati. Ostani tu, imaš točno jenu priliku kaj bar malo to se skupa popraviš. Ovi nek ti pomoreju. Imate tri dni kaj mi donesete se črno na belo.

NEBOJŠA: Je, pa malo nas usmjerite!

NAČELNIK: Plan izgradnje šajki i skele, povezivanje s Mađarima, kulturno-umjetnički program povodom otvorenja i dugoročne planove isplativosti projekta. Se to!

NEBOJŠA: Sam tak? Bez zasnivanja radne skupine? Mislim, bilo bi dobro da se zna čija su koja zaduženja. Ipak, ja sam pročelnik.

NAČELNIK: No, dobro. Raspuštam prijašnju radnu skupinu koja je bila poprilično nesposobna, a činili su je Nebojša, Virđinija, Marjana i Mirkec. Sad imate novu radnu skupinu. V njoj su Virđinija, Nebojša, Mirkec i Marjana.

DIVYA: Divya!

NAČELNIK: Ha?

DIVYA: Po novome sam Divya!

NAČELNIK: A tak! A dok ja to doma ženi velim, onda vase letiju vu vrčok!

DIVYA: Na indijskom to znači briljantna, nebeska, neobična.

NEBOJŠA: A na mađarskom – klopotec!

MIRKEC: Načelnik, a zakaj pak ja?

NAČELNIK: A ko bu paziv na sigurnost naše obale?

MIRKEC: Ah pak, neje ve rom nekše krizno stanje kak vu Normandiji. Stiram tu i tam kojega fazana nazaj prek na Mađarsku i to je to.

NAČELNIK: Radna skupina je oformljena. Raspuštam prijašnju radnu skupinu imena Cestari, i formiram novu radnu skupinu imena Mornari.

NEBOJŠA: Ako dozvolite, dobrovoljno preuzimam kapetansku odgovornost.

NAČELNIK: A ja tu odgovornost dobrovoljno mam prehitim na Virđiniju.

NEBOJŠA: Sigurni ste? Ipak je Virđinija osoba koja...

NAČELNIK: Koja ima najviše iskustva u radu na europskim projektima. Ti, Marjan... ili kak si rekla? Stekla?

DIVYA: Divya!

NAČELNIK: Divya, početno izvješće u roznom fascicklu nek me čeka f sredu, s čajom i štamprlinom ruma, pol vure prije nego inače genem na sejam.

DIVYA: Kužim!

NAČELNIK: To je lepo znati. I probaj kaj do srede Općina ne zgori.

Načelnik odlazi. Divya ustaje.

DIVYA: Idem v knjižaru kupiti rozne fascikle. (odlazi)

NEBOJŠA: Eto, to ja zovem angažiranost. Predanost novom projektu od prve sekunde. A, Virđinija?

VIRĐINIJA: (neraspoloženo): Ne da mi se prepucavati s tobom.

NEBOJŠA: Pa, spominamo se.

VIRĐINIJA: Samo si ljubomorani.

NEBOJŠA: (cinično se smije): Ma nemoj. Na koga? Na

tvoju nesposobnost? Pa kak ne kužiš da te ovaj Prčivragović postaviv za voditelja jer tebe lakše more kontrolirati. I sam se ne razmi v nikaj kak niti ti. Ja sam mu ipak malo veća pretnja.

VIRĐINIJA: Ja se bar ne planiram dokopati njegove pozicije.

NEBOJŠA: Izbori su za manje od godinu dana. Zato on i forsira nastaviti s ovom prčijom. Prčivragović! Ali ne bu išlo. Dok i ovo padne u vodu, more si otplutati na novom mandatu natrag u svoj rodni kraj.

MIRKEC: Načelnik se rodiv v Čakovcu. Teško bo po Trnavi.

NEBOJŠA: Ali mu je japa dotepenec. Takši su najpametneši.

VIRĐINIJA: A ti si kao bolji izbor za sve nas?

NEBOJŠA: Mojih pet minuta tek dolazi.

VIRĐINIJA: Živi bili. Do onda, slušaš mene. Barem kaj se ove stvari tiče.

NEBOJŠA: Ha! Svašta! Mirkec! Idemo na teren.

MIRKEC: Ja dojdem za pol vure z biciklinom. Meni je ve počela južina.

NEBOJŠA: Mirkec, razmisli o onome o čemu smo se vjutro spominali.

MIRKEC: O onoj dovici kaj se doselila polek gamjne? A ne, Nebojša, neje to za mene.

NEBOJŠA: Mirkec, ne o tome. Skoncentreraj se! Ajde! Bok! (odlazi)

Mirkec prilazi sa svojom polovicom sendviča Virđiniji. Oboje se srame. On govori punim ustima.

MIRKEC: Virđinija, ovo kaj ste podelili s menom....

Frtaлица i ekstravuršt. To je ekstaza.

VIRĐINIJA: Slažem se. Ima i kiseli krastavac.

MIRKEC: Vugorke ne jem, ako dozvolite. Morete si deti mojega.

Vadi rukom krastavac iz sendviča i pruža joj. Ona ga stavlja u svoj sendvič. Požudno jedu, stojeći jedan nasuprot drugome.

VIRĐINIJA: Mirkec?

MIRKEC: Recite.

VIRĐINIJA: Niste mi dali svu dokumentaciju za vaš plan uzgoja šarana.

MIRKEC: Na katastru se nišči živ ne snajde. Na zemlji su znapisani si moji pokojni strici, a zadnjih pet metri do vode je državno.

VIRĐINIJA: Pet metara, pet metara. Pravila su pravila.

MIRKEC: Ali to je rukavac. Mala, intimna, mokra atmosfera nasred luga. Štev bi vam ga pokazati.

VIRĐINIJA: Danas ste mi već dali svoj krastavac.

Preljubazni ste.

MIRKEC: Bote vidli. To je idealno mesto. Mala bara. I žabici ima tam.

VIRĐINIJA: Sigurni ste da će to biti dovoljno mjesta za takav vrhunski uzgoj?

MIRKEC: (smješka se): A kak znate da se dela o vrhunskom uzgoju?

VIRĐINIJA: Od vas ništa manje ne bih očekivala.

MIRKEC: Samo kaj stvari nebreju dojt do vrhunca bez malo poticaja.

VIRĐINIJA: Sredit ćemo to. Poticaj je u mojim rukama.

MIRKEC: Tak sam... nekak... i planerav...

Priđu si sasvim blizu, u tom trenu se otvore vrata.

NAČELNIK: Kulko treba jenomo majmunu kaj poje frtalicu z ekstravurštom? Idemo! Na teren.

MIRKEC: potrči, no zastane, okrene se i da još jedan krastavac Virđiniji.

VIRĐINIJA: Hvala!

SLIKA II.

Nebojša, Virđinija i Divya su u uredu. Nebojša nervozno hoda gore-dolje, Divya sjedi na stolu u lotus položaju, a Virđinija črčka na ploči za prezentaciju.

VIRĐINIJA: Eto! Zovi ostale, Nebojša. Hoću da svi čujete plan. Ovo ne smijemo zajebati.

NEBOJŠA: Misliš, ti ne smeš zajebati.

VIRĐINIJA: A ti ne radiš tu? Dobro, pa ti ne preuzimaš odgovornost za apsolutno ništa. Ti imaš titulu.

NEBOJŠA: Ja sam svoju titulu pošteno zaslužio.

VIRĐINIJA: Pa ti je sad dosta poštenja.

NEBOJŠA: Ne pretjeruj, Virđinija. Nudim ti dogovor. I tebi Divya.

VIRĐINIJA: Ne zanimaju me tvoje kombinacije. Moram spasiti projekt.

NEBOJŠA: Nemoj biti blesava. Prčivragović je povijest. To je način na koji se vodi Općina? Vokabular na razini pučkog zabavljača, trampa kak vrhunac gospodarske sposobnosti, namještanje natječaja za kumove i prijatelje iz vojske, ignoriranje napretka....

VIRĐINIJA: Vidim, ti već imaš spreman protugovor.

NEBOJŠA: Očem najbolje za Općinu.

VIRĐINIJA: Ja hoću odraditi ovo do kraja i dati otkaz.

NEBOJŠA: Zakaj?

VIRĐINIJA: Zato jer moj dolazak ovamo ni nije bio moj izbor. Razvod te prisili da prihvatiš prvo kaj ti se nudi da možeš preživjeti iz mjeseca u mjesec.

NEBOJŠA: Pa, ne mora to biti tak. Određena veća funkcija bi ti možda danas sutra omogućila malo deblši novčanik, pa malo topleša mesta za godišnji odmor...

VIRĐINIJA: Bez uvrede, Nebojša. Radi ono kaj moraš, ali ja nisam u tome. Uz ovo, radim i na drugim stvarima.

NEBOJŠA: Pa ne vidim kaj se još tu događa.

DIVYA: Pomaže Mirkecu kaj od države dobi poticaje za uzgoj šarani.

VIRĐINIJA: Marjana! Od kud tebi to?

DIVYA: Mirkec ima 10 tajni, ali za 8 je znalo celo selo još prije nego on.

NEBOJŠA: Hahaha. Šarani! Mirkecu se meša. Pa de bu ih uzgajav?

DIVYA: Kaj ja znam. Ima nekšu mlaku tam v svojemu lugu. Taman ima mesta za tri žabe i par kederi.

NEBOJŠA: I ti mu pomažeš? Pa kaj mu ne objasniš da samo troši živce i peneze?

VIRĐINIJA: Ne želim mu uništiti snove.

NEBOJŠA: Neko mu mora jasno reći da je bedaček. A ti? (Obrača se Divyi.) Kaj ti veliš za moj plan?

DIVYA: Ja sam za mir i potporu. Kontra rušenja.

NEBOJŠA: Pa ko veli da bumo ga rušili. Mi bumo načelnika samo malo usmjerili prema promjeni

karijere.

DIVYA: Velim... (*udahne i izdahne*)...mir!

NEBOJŠA: Marjana, poslušaj!

DIVYA: (*uzdahne*) Pitaj Mirkeca!

NEBOJŠA: Za nikaj ste ne.

Ulazi načelnik i nosi lonac.

NAČELNIK: Dobro, Virđinija. Ne znam kak dugo bu trajala ta tvoja prezentacija pa sam za saki slučaj donesev hrenovke. Zemite si.

DIVYA: Ja sam vegetarijanka.

NAČELNIK: Nesam pitav za vaša gastronomska opredeljenja, samo velim da su tu hrenovke. A i to su pileće, to moreš!

DIVYA: Nebrem. Ne jedem meso.

NAČELNIK: Pa kaj je to meso? To hrenovka!

DIVYA: Imam čipsa!

NAČELNIK: Tak! Samo zdravo! No, kaj? (*sjedne*) Bumo počeli?

VIRĐINIJA: Nema Mirkeca.

DIVYA: Čujem mu traktora. Ide.

NAČELNIK: Rekev sam mu sto put naj ne hoda z traktorom na Općinu, ljudi povedaju da tanka na naš račun.

NEBOJŠA: Sve se da dokazati.

NAČELNIK: A kaj se ti hrustiš, Nebojša?

NEBOJŠA: Nikaj, Prčivragoviću, nikaj.

Ulazi Mirkec i nosi kutije s jajima.

MIRKEC: Bog daj! Evo mene. Malo su me zadržali na terenu.

NAČELNIK: Zakaj mi pak s traktorom sem hodaš?

MIRKEC: *(dijeli svakome jednu kutiju s jajima)* Ne bi me to pitali da znate da je v selu pizdarija. Jer dok je pizdarija, onda vas nišči ne zove. Onda zoveju Mirkeca.

NAČELNIK: Nečem niti čuti.

MIRKEC: Ali bote. Lepo sam rekev da treba oborinskoga kanala sprekopati pred hižom od stare Lorbekice. Ne da se to njoj samoj čistiti. I ve sam mogev tam ili kričati ili zeti 50 jejci koje mi je dala kaj ja odštopam. (Imitira staricu.) „Pošli 10 friških načelniku i lepo mi ga pozdravi!“ Na, tu imate 10. I vi saki po 10.

Nebojša uzima Divyinu kutiju.

NEBOJŠA: Ona je vegetarijanka. Meni dobro dojde.

DIVYA: Hej, kaj tebe briga kaj bum ja s tem?!

NEBOJŠA: Veštica! Idemo još dok smo si tu.

NAČELNIK: I kaj je ve s tim jarkom. Se rešeno?

MIRKEC: Pred njezinom hižom je. Al je ve se dišlo vu dvorišče polek k Jožiju, i ve bu i njemu trebala skela, od kuržnjoka do koci. Odišav sam tam kaj mu pomorem, ali me je poslav v pizdu strininu. I vas, načelnik. A i Općinu, tak da... se vas.

VIRĐINIJA: Gubimo vrijeme.

MIRKEC: Evo, moment, Virđinija. Ali sam da znate da je skela gotova, ionak ju treba sprobati prije nek bumo v subotu meli svečanost, pa sam misliv da bolje da ju pre Jožiju sprobamo.

NAČELNIKU: Novu skelu si ti otpelav k čoveku vu poplavljeno dvorišče, zakaj?

MIRKEC: Voda mu je do zadnjega rebra. Mora koruzu

do koci pelati. Bar bumo vidli ako funkcionera. Prvo je opće ne štev čuti, ali (ponosno) ja sam ga nagovoriv.

NAČELNIK: Bravo Mirkec, bravo! Predloživ bum te za godišnju nagradu. Pa jebemu mu sveca!

NEBOJŠA: Dobro, Mirkec. De ti je pamet? Novu frišku skelu na to blato?

MIRKEC: Pa neje baš blato. Ima i tlakovce po jeni strani. Voda je ne fest hrđava. Bar ne od blata. Samo se malo.... septička nadigla.

NAČELNIK: Ja se bum strelil! Ne, ne bum se, Mirkec. Tebe bum strelil. Tebe!!

Krene prema Mirkecu, no zaustavi ga Virđinija.

VIRĐINIJA: Pa dajte molim vas. Imamo još dva dana za pripreme. Dobro je, Mirkec. Izvucite danas skelu van iz toga dvorišta. Vrijeme je lijepo. Osušilo bude se do subote. Možemo je i obojati na novo.

NEBOJŠA: Divya, ti buš skelu malo i oprasila s tim svojim pizdarijama. Kaj bu dišalo.

DIVYA: Morem napraviti i obred blagoslivljanja.

NAČELNIK: Polek velečasnoga?

DIVYA: (razljuti se): Pa kaj ga baš sikam morate zvati? Ne, ne... Divya... (udahne)... mir, mir!

NAČELNIK: Nebo, opri se. Virđinija počni.

MIRKEC: Ima još jen problem.

NAČELNIK: Kaj?

MIRKEC: Ve imam punu cisternu kaj sam prazniv septičku pa me zanima de da rastepem gnoja.

NAČELNIK: Tpelaj na Šafernik, pogledni v katastru, čestica 568/3 dobro rastepi, pazi kaj ne prejdeš prek meje.

NEBOJŠA: Ohoho, načelnik. Gnojenje gratis. A čije je to?

NAČELNIK: Moje je ne! To je se kaj trebaš znati. Moremo ve? Virđinija? Išijas me jebe. Daj dok još morem sedeti.

Svi sjednu. Divya i dalje na stolu. Virđinija staje pred ploču.

VIRĐINIJA: Dakle, ovako. Marjana, oprosti, Divya. Je li sve plaćeno?

DIVYA: Je. Do zadnje kune.

VIRĐINIJA: Odlično, jedna brigamano. Nebojša, kako stvari stoje s kontaktiranjem uzvanika. Možeš potvrditi listu gostiju?

NEBOJŠA: A ja sam misliv da buš nam ti ve prezentirala kaj si zmučkala, a ne da bu to ve prozivka kak f 1.B.

VIRĐINIJA: Neke stvari ne mogu zaključiti, ako ih niste zaključili vi.

NEBOJŠA: A zakaj sam mene prozivaš? Mirkec ti je ganc novu skelu namočiv v Jožin drek, a v subotu na njoj misliš prek ministre navažati.

VIRĐINIJA: Zašto u svakom jebenom uredu u ovoj državi mora biti jedan zaposlenik teškog karaktera?

NEBOJŠA: I to je baš bilo v sakome uredu de si ti delala do ve?

MIRKEC: Žena te pita ak si pozvav goste, nikaj drugo. Reći joj!

NEBOJŠA: A kak se ti to s menom spominaš? Ja sam tvoj pročelnik.

DIVYA: (udari u gong): Mirrr....Treba naručiti klipiće i

buhtline. I aranžmane za binu.

VIRĐINIJA: A kak da naručiš ako Nebojša još uvijek nema broj ljudi koji dolaze?

NAČELNIK: Naruči 500 klipici. Ali bez sira. Sigurno bu nekaj ostalo, a mojim pajcekima pašeju ovi čisti. I 250 buhtlini s marmeladom. I najte to devati pred decu. Se buju spojeli. Za njih imamo štapiće.

VIRĐINIJA: Nebojša, ja tako ne mogu raditi.

NEBOJŠA: (posprdno): Nebojša, ja tako...Ajde daj da ja čujem kaj si ti smislila. Možda ja imam bolji plan.

VIRĐINIJA: Ako se tak prema meni ponašaš zbog onog razgovora od ranije, to ti nije fer.

NAČELNIK: Koji razgovor?

MIRKEC: Načelnik, dajte si mira. Virđinija, nastavite.

VIRĐINIJA: (Crta): Dakle, ovo je rijeka! Tu smo mi, tu je Mađarska. Tu ćemo locirati novu skelu. Naravno, ako je uspijemo očistiti do subote. I pošto je dovoljno velika, smjestit ćemo na nju dio izvođača. Školski zbor i prateće svirače.

NEBOJŠA: (Smije se): A razglas? Na šajku, ha?

VIRĐINIJA: Čamci će u kulturno-umjetničkom dijelu biti izloženi kraj obale, a zatim ćemo, kad budemo znali imena svih uzvanika, odabrati dvoje najviše rangiranih gostiju za simbolično porinuće.

MIRKEC: Moj traktor bu spreman.

VIRĐINIJA: Hvala, Mirkec! Na jarbol kod šetnice, ovdje...uz hrvatsku zastavu staviti i zastavu Europske unije. Divya!

DIVYA: Evo, ja sam zašila. (vadi zastavu iz ladice stola) Jedino kaj su mi ovoga žutoga materijala za zvezdice dali vatrogasci, pa se ve malo bole svetiju po kmici.

NAČELNIK: O isus bog! Reflektirajući!

MIRKEC: Pustite načelnik, meje struje bumo za reflektore trebali poteći.

VIRĐINIJA: Krasno, krasno, Mar... ovaj, Divya. Mirkec, uzmite vi zastavu, vi ćete je ionako dizati na jarbol.

MIRKEC: Ja mislim, da bi vi, gospođo Virđinija, kak voditeljica ovoga projekta, dok ja to zdižem, mogli obračati ručicu od mehanizma.

VIRĐINIJA: Ma, ne bi ja sebe stavljala u prvi plan, ali, ako vama tak bude zgodnije, možemo isprobati.

MIRKEC: Čim rastepem gnoja po Šaferniku, dojdem po vas pa moremo prošetati do obale.

VIRĐINIJA: Pošaljite mi SMS.

NAČELNIK: Vežbali bute da i ova deca. Kak stojimo z blatom doli pre skeli?

MIRKEC: Ima ga... tak... ovi fineši auti bi mogli vustati.

NAČELNIK: Daj dečkima z šahovskoga kluba direktivu kaj navoziju par kubiki šudra do petka. Kaj dale imamo?

VIRĐINIJA: Nakon kratkog programa, u kojem će školski zbor koji se za ovu prigodu preimenovao u PZ Mornari, otpjevati prigodne pjesme, slijede govori uzvanika, vaš govor načelniče, govor načelnika mađarske općine partnera i zatim vožnja do susjedne obale i natrag. Kontaktirala sam folklorashe, ali oni se još uvijek nečkaju, pa vas molim za pomoć.

NAČELNIK: A ne, pusti ih. Robi kaj svira bajza ima momačku f petek, već od pol bu ih do polneva v subotu pijano, a i ovi trezni nebreju plesati ak im nišči ne basera. Samo deca. Nek navežbaju 5 pjesmi. I zovi pleh muziku. Oni non-stop imaju navežbane dve-tri svečane.

MIRKEC: Je, za sprevide.

NAČELNIK: Svečano je svečano. Kaj dale?

VIRĐINIJA: Nakon toga domjenak, a s obzirom da će nam ostati još nešto novaca, mislila sam...

možda, vatromet.

MIRKEC: Ideeeeš! To Virđinija. Meni je ostalo dosta raketlini od novoga leta. Faleše vam prodam.

NAČELNIK: Komu bi ti prodao? Općini? Naj smehe delati. Donesi te raketline pa bumo onda vidli. Imaš još kaj?

NEBOJŠA: Bolje da imaš!

VIRĐINIJA: (iznervirano): Dobro, kaj je sad?

NEBOJŠA: Hej, hej! Znam da si onedavno bez muža, ali ja bi ti preporučiv kaj tu i tam odideš v toplice. Kaj se malo opustiš. Mirkec te more otpelati.

VIRĐINIJA: Načelniče, ja odbijam raditi s prostacima.

NAČELNIK: No, dobro, dobro, Virđinija. Znam da naš pročelnik nema takta, ali dobar savjet ne škodi. Je li tako?

VIRĐINIJA: Ja ovak nebrem raditi.

NAČELNIK (Nebojša): A kaj pak ti probleme delaš? Jesi moja desna roka ili ne?

NEBOJŠA: Pa jesam, načelniče Prčivragović.

NAČELNIK: E pa onda se, moj pročelniče, tak i ponašaj.

NEBOJŠA: Ali misliv sam, da bum kak pročelnik, i ja na listi govornika.

NAČELNIK: A o čemu bi ti pripovedav, o čemu recimo ja ne bi?

NEBOJŠA: Dajte mi priliku i morem vas se skupa ugodno iznenaditi.

NAČELNIK: Rajši nekom drugom prilikom. Mirkec?

Mirkec? (Viče.) Mirkec???

MIRKEC: (Cijelo vrijeme se igra sa zastavom): Ha? Kaje?

NAČELNIK: Kaj, brojiš zvezde?

MIRKEC: Inače, je. Brojim. Evo, sih jedenajst.

VIRĐINIJA: Dvanaest.

MIRKEC: Ne, pet pot sam prebrojiv. Jedenajst.

VIRĐINIJA: Da vidim.

NEBOJŠA: Jaj, ispita ti dragoga, Marjana!

VIRĐINIJA: Dajte mi vode! Marjana! Kak 11?

DIVYA: Pa znam da ih ima dvanaest, al nesam već dosti materijala mela. A i kaj bu što to brojiv dok bu gori pahetala.

NEBOJŠA: Ak bu program zanimljivi kak i Virđinija, onda je, Marjana, blejali bojo po zraku i brojili zvezde!

DIVYA: Dobro, kaj si kričite. Bum nazvala vatrogasce. Bumo rasprali rokave od starih uniformi. Bu se našlo za još jenu.

MIRKEC: A kam pa buš ju zašila?

DIVYA: Morem v sredinu!

VIRĐINIJA: Ne, ne... ne! Ja ću se onesvijestiti!

NEBOJŠA: Posle pa ju sam daj Mirkecu kaj si ju zapiči na novoj farmi šarani. Ak buju meli malo svetla i po noći, bojo brže rasli.

NAČELNIK: Marjana...

DIVYA: (nervozno): Divya!

NAČELNIK: Zovi šnajdericu i naj zašije nekak još jednu gori ili naj zašije novu.

DIVYA: Ali ja sam...

NAČELNIK: Šnajderica bu to rešila. Jesmo se onda se dogovorili?

Zazvoni telefon. Divya se javlja. Dok ona razgovora, Nebojša pride načelniku iza leđa i gleda mu u papire koje ima na koljenima.

NAČELNIK: Kaj? Špijuneraš? Ne moraš sinek, mladi pročelniče. Samo me pitaj pa ti pokažem. Nikaj ne skrivlem.

NEBOJŠA: Nikaj, nikaj. Misliv sam da se i vi bavite s Mirkecovim šaranima.

NAČELNIK: Mirkec, ja ti ne bi štel rušiti snove, dečko. Ali mora ti biti jasno da ti te poticaje nebreš dobiti.

MIRKEC: Ali mi ih rušite.

NAČELNIK: Kaj?

MIRKEC: Rekli ste jen den Nebojši, da ak se neće mešati vu vaše stvari, nek se ne meša. Vi velite da mi nećete rušiti snove, ali ih sejedno rušite.

VIRĐINIJA: Mirkec, načelnik je samo...

MIRKEC: I vi? A kaj vi si znate o meni? O bedačeku Mirkecu?

NAČELNIK: Mirkec, ja te znam od da si bil kozi do vuha.

MIRKEC: Znate me kak šegrta i posle radnika. Kaj znate o meni? Ha? (Gleda u Virđiniju.)

VIRĐINIJA: Ja nisam....

MIRKEC: Ma ote si skupa nekam!

DIVYA: Mirkec, čekaj! Stanite si! Imamo još jen problem.

Divya sklopi oči i duboko diše.

DIVYA: (govori tiho): Nemamo ni kulturno...

SVI: Kaj???

DIVYA: (viče): Nemamo kulturno-umjetnički program!

SVI: Kaj? Zakaj?

DIVYA: Vodene kozice su po školi. Već od pol zбора je v temperaturi i riga.

NAČELNIK: Majko Isusova!

VIRĐINIJA: Ah, neko gore nas ne voli.

NEBOJŠA: Načelniče, ne znam za svoje kolege, ali ja sam spreman podmetnuti leđa za više ciljeve!

NAČELNIK: Dopolati Bečke dječake!?

NEBOJŠA: Ne baš, ali sam spreman postati jedan!

MIRKEC: Ne misliš valjda popevati s decom? Hahaha!

NEBOJŠA: Ako i mislim, kaj je tak smešno?

MIRKEC: Mislili buju da ih pol nema zato jer si ih pojav.

NEBOJŠA: Mirkec! Pazi kak se spominaš s...

MIRKEC: Pročelnikom, je, je. Znam. Idem!

NEBOJŠA: Ideš! Naravno. Na mucu se poznaju junaci. Tu nas je pet. Moremo pomoći dečici, odma budemo i atrakcija i ljudi koji požrtvovno rade za svoju lokalnu zajednicu. O nama se bude pisalo i govorilo.

MIRKEC: Je, v emisiji Na rubu znanosti. Idem!

NAČELNIK: Čekaj! Virđinija, ti si muzikalna?

VIRĐINIJA: Molim?

NAČELNIK: Idu ti karaoke?

VIRĐINIJA: Nisam nikad probala!

NAČELNIK: Buš prezkutra. Ti Marjana zovi tam učiteljicu i pitaj kaj se moramo nafčiti do subote.

Obećal sam im kulturno-umjetnički program, to buju i dobili!

DIVYA: A ne!

NAČELNIK: Kaj ne?

DIVYA: Dajte mi otkaz, ali ja na to ne pristajem.

NAČELNIK: Otkaz buš dobila v ponedlek ako očeš, ali v sobotu da si tam.

DIVYA: (tupo sjedi i ponavlja): Ne, ne, ne...

VIRĐINIJA: Pa kako vi to mislite izvesti?

NAČELNIK: Jednostavno. Zovi tam v školu, nek ti pošleju 5 kostimi, to isto z zastavom nesi k šnajderici nek malo prekroji. Nišči od nas nema dva metre. (zastane pred Nebojšom) Ajde, za jega zemi dva za saki slučaj. I vidimo se zutra na probi vu školi. Mirkec, ne pozabi otpelati gnoja tam kak sam ti rekel. Šafernik. Jasno?

Svi u glas negoduju i odlaze sa scene uz veliku viku.

SLIKA III.

Dolazi Nebojša. Osvrće se, drži mobitel.

NEBOJŠA: Halo? De si ti? Kaj? Kostimi? (Udari se po čelu.) Jebemti, pozabiv sam. Blizu si? No dobro, daj se onda požuri. Ne! Nemam časa više. Mirkec, sad ili nikad! Poslušaj me! Sad ili nikad!

MIRKEC: (Ulazi naglo kroz vrata): Nikad!

NEBOJŠA: Evo ga na! Zajebavaš me?

MIRKEC: (nevoljko): A Nebojša. Malo si naporen. Se kaj očem su moji šarani. Poslav sam su papirologiju pred tri mesece, nema odgovora. Virđinija je neki den poslala se skupa još jemput, ali se ti je to tak.

NEBOJŠA: Koji šarani, prijatelj. Dok ja dojedem na poziciju, mev buš i koze i teliće. Kaj god očeš.

MIRKEC: Očem šarane. Očem šarane.

NEBOJŠA: Šarane?!

MIRKEC: Je, šarane. Žene nemam, dece nemam. Imam uspomene. Znaš ti da sam ja, još kak mali Mirkec, saku letnu večer s mojim japom sedev doli pre rukavcu na ribičiji? Letna večer, seno diši, tam prek na Mađarski, jako jako dalko, nekši vrag grmi. Ribe se mečeju, vrbe se nušeju, moj japa puši četrtu kutiju, a ščopi... ščopi se sam odjempuť geneju. Zvonce zazvoni, japa kriči: „Zemi podjemača!“ A ja!? Zatučem komorca na čeli, hitim pivo v konto, primem japu za remen jer vleče ga... vleče ga nutri... kapitalec, legenda!!! Zvali su ga Tajni Pišta. Šaran od 30 kil. Povedalo se da ne postoji. Povedalo se da more govoriti kak čovek. Svašta se povedalo. Ali samo on, samo moj japa mu je stav na kraj. Dok smo ga vlekli dimo vu tačkaj, japa je postav na copošu, zatukev još jenoga komorca na moji čeli i ovak mi rekev: „Sine, kak i of šaran, niti ti nemaš preveč pameti. Ali, razmeš se kaj raste, diše i gible tu koli tebe. Zato, nejdi nikam, se kaj trebaš, se je od početka tu!“. I tak....

NEBOJŠA: Kak?

MIRKEC: Imam posla, ali, neje to to.

NEBOJŠA: Nudim ti još bolšega posla, bedaček!

MIRKEC: Vređati se ne dam! A i velim ti. Moram si još malo premisliti.

NEBOJŠA: Kaj premisliti. Izbori su drugo leto. Ko je bolja sljedeća opcija od nas? Ha? Tu smo, u sistemu. I ja i ti. Najbliže peći. Se znaš! Kam se vozi gnoj, ko od toga najveć koristi ima, ko to niti ne zna...

MIRKEC: Daj naj, ak je toti gnoj najvećši problem, ne znam kaj se opće spominamo...

NEBOJŠA: Ma pusti gnoja. Smrdi tu već toga bole nego Jožina septicčka.

MIRKEC: Jajjj! Joža! Kaj da delam z njim? Voda mu se ne povlekla, neče vrnuti skelu. Velim mu pred pol vure da ju trebam za dve vure, neče i neče. Vužgav je motorku i veli da bu ju rajši spiliv nego ju vrnov nazaj.

NEBOJŠA: Kaj ve očeš reći?

MIRKEC: Pod pritiskom sam, morav odstupiti. Hodi z menom kaj mi pomoreš to nazaj sem dopelati. Zvezali ga bumo ga za kuržjok, i onda skelu na prikolicu.

NEBOJŠA: Ma nejdem ja k tomu luđaku.

MIRKEC: Hodi, prosim te!!

Idu prema izlazu, no u tom trenu ulaze načelnik, Divya i Virđinija, u mornarskim kostimima. Načelnik je u kapetanskoj uniformi. Divya je natmurena i doslovce je vuku. Neko vrijeme se svi gledaju u tišini. Načelnik salutira.

NAČELNIK: A kaj vi dva čekate?

NEBOJŠA: Ništa, ništa! Evo, obavimo jedan sitni poslić i oblačimo se.

NAČELNIK: Nema vremena za sitne posliće. Uniforme i generalna proba. Pomoćnica ministra iz Uprave unutarne plovidbe dolazi za pol vure. Ima da smo zbegecani do onda.

VIRĐINIJA: Nadam se da ste ponovili riječi pjesama. Bože! Zastava! Marijana, zastava?

DIVYA: (neraspoloženo): Je, švelja je zašila još jednu zvezdicu.

VIRĐINIJA: Dobro. A vi? Hajde, idemo! Nadam se da je skela čista i mirisna.

MIRKEC: Je, je. Ak je ne, začas bode.

VIRĐINIJA: Ne mislite valjda dole? Nema vremena. Nazovite nekoga da sve provjeri, a vas molim da isprobate kostime.

NEBOJŠA: (Drži mobitel): Nema sile. Pomoćnica ministra se zapelala v Čakovcu na nadvožnjak, kesnili buju još pol vure.

NAČELNIK: Idemo, idemo!

NEBOJŠA: No, idemo!

MIRKEC: (Virđiniji): Oprostite kaj sam neki den biv malo nervozen. Želim vam da vam se denes ide od ruke!

VIRĐINIJA: Hvala, pažljivi ste kao i uvijek!

MIRKEC: Nebrem si pomoći!

NEBOJŠA: (vuče ga): Hodi!

Mirkec i Nebojša odlaze. Načelnik prilazi Divyi koja je sjela za stol i zarila glavu u ruke.

NAČELNIK: Dobro, koji je tebi vrag? Trebaš tabletu? (Divya niječe glavom.) Nekaj te vgrizlo? Oni ženski dnevi? Očeš vekšu plaču?

Divya naglo digne glavu, pogleda ga, polako potvrdno klimne, no ponovo se smrkne i zarije glavu natrag u ruke.

NAČELNIK: Ja ne razmem vas žene. Ko bi vas razmiv? Virđinija! Pomori.

VIRĐINIJA: Pustite ju. Ima problem s javnim nastupom.

NAČELNIK: No, pa nemaš valjda tremu? Pa to su deca!

Divya udari u gong i duboko diše.

NAČELNIK: Kaj bumo na kraju hitnu zvali?

VIRĐINIJA: Načelniče, predlažem da sve skupa malo ubrzamo. Proba počinje svaki čas, dolje kod rijeke treba provjeriti još zadnje detalje. Moram nazvati Mađare.

NAČELNIK: Kak zgledim, ha? Nadjam se da bu i denes naša Općina na Dnevniku. To je velika stvar. Tak mala sredina, a tak čuda zna o međunarodnim odnosima. Kaj velite na ovu uniformu? Već vidim kak piše na Dnevniku....Načelnik i kapetan Dražen Prčivragović. Ha?

VIRĐINIJA: Zanimljivo. Samo, meni se sprema veliki živčani brodolom. Mađari se ne javljaju, a dečki mi šalju poruke da skele još uvijek nema dole. Ne, ne... nemoguće.

Glazba. Virđinija nervozno telefonira, načelnik se češlja, čisti nokte, Divya sjedi i svako malo udara glavom o stol. Scenu prekida ulazak Nebojše i Mirkeca. Obojica su u kostimima za nastup.

NEBOJŠA: Je, kaje? Mi smo dorasli zadatku.

VIRĐINIJA: (mirno): A jeste? (histerično) A gdje je skela????

NEBOJŠA: Stela? Koja Stela?

VIRĐINIJA: (bijesno): Nebojša, prestani me zajebavati. Hoću skelu dole za dvije i pol minute. Nazovi nekog, prebij nekog, pojedi nekog, ali skela mora biti dolje!!! Sad!!!

NEBOJŠA: (mirno): Se bo, se bo!

VIRĐINIJA: Ti si miran? Stvarno? Dajte mi tabletu, ne, ne dajte mi mačetu! Ili...čekaj, čekaj! Ti ovo namjerno sabotiraš, je tak!? Znala sam... Načelniče, on ovo namjerno sabotira. On je luđak! Potpuni luđak! Otkaz! Dat ću ti otkaz!

Mirkec je pokušava smiriti cijelo vrijeme.

NAČELNIK: Dobro, Virđinija. Naj pretjerivati.

VIRĐINIJA: Vi ga branite? Pa radi se i o vašoj glavi.

Kako ne shvaćate!

NAČELNIK: Dosta kriča. Poslal bum dečke s šahovskoga kluba kaj ispitaju stvar. Proba počne za dve i pol minute.

DIVYA: (Panično vikne): Nejdem!!!!!!!!!!!! Nikam nejdem!

NAČELNIK: Dobro, koga vruga ve ti zajebavaš?

MIRKEC: Točno znam kaj je. Marjani su negda na školski priredbi, dok je mela solažu, doli potegli kiklju. Od onda ima traume i od javnog nastupa i od čuda dece na kupu.

NEBOJŠA: (Dolazi do Divye): Stani se!

DIVYA: Zakaj?

NEBOJŠA: Stani se!

Divya ustane, a Nebojša joj pokuša jednim potezom skinuti suknju, no ne ide. Dok oni to rade, Mirkec se javlja na telefon i tiho razgovara.

NEBOJŠA: Evo, nega problema. Ova nejde doli sam tak!

DIVYA: Prasec jeden.

NEBOJŠA: Pa sam ti očem odagnati strahove. Vidiš da

se povijest nebre ponoviti. Idemo?

VIRĐINIJA: Nema skele!!!

MIRKEC: Načelniče....

NAČELNIK: Rekel sam da buju dečki rešili. Skela bu se pojavila.

VIRĐINIJA: Al još se nije pojavila. Skele nema!

MIRKEC: Načelnik.....

VIRĐINIJA: Ja sam odgovorna za projekt? Sva ljaga ide na moje ime.

NEBOJŠA: Dirket z Jožine septičke!

MIRKEC: NAČELNIK, čujete....

VIRĐINIJA: (Gleda u Nebojšu): Meni tu nešto smrdi!

NEBOJŠA: (Slegne s ramenima): Jožina septička!

NAČELNIK: Ma hote si k vragu, kaj delate nervozu?

Jesmo još pred dva dni konstaterali da je se spremno?
I kaj ve očete?

MIRKEC: (glasno): NAČELNIK!!!!

NAČELNIK: Kaje??????

MIRKEC: Zvala je...mislim....zvala je oštećena strana u slučaju gnoj na Šaferniku.

NAČELNIK: Mirkec, kaj si pijan?

MIRKEC: Ja ne pijem! Ako me razmite, celo selo zna kaj se točno događa i recimo da oni koji su zadnji trebali saznati na čiju se česticu vozi gnoj na Šafernik, evo... ve su saznali!

NAČELNIK: Moja žena te zvala?

MIRKEC: Je, a i dotična gospođa na čijem OPG-u se v zadnje vreme dobro gnoji, ona me isto nazivle, ali se ne vupam javiti. Vaše žene me bole strah pa se njoj jesam.

NAČELNIK (Udari se po čelu): Jajjjjj. Jesam te, Mirkec, lepo prosil za diskreciju. To se zove povjerenje? To je

izdaja! Veleizdaja!

MIRKEC: A ne, ne dam se vređati! O veleizdaji vi nemate pojma. Ako neko brani vašu čast, u puno ozbiljnijim stvarima za ovu zajednicu, to sam ja.

NAČELNIK: A ima ozbiljnijih stvari od toga da je moja žena saznala komu....komu...komu gnojim mekotu?

MIRKEC: Ima. (gleda u Nebojšu) Itekak ima!

NEBOJŠA: Ali za to ve nemamo časa. Mirkec naj se tak nerverati, celi si se zapuhav. Gledi ga, dajte mu malo vode.

MIRKEC: Ti se ne zvlači. Gospođa Virđinija, imate praf. Vaše slutnje su istinite. Of tu gelipter, on se skupa namerno sabotera, jer vas oče zrušiti. Je, je, vas načelnik.

NAČELNIK: Kaj? Nebojša, mladi pročelnice?

NEBOJŠA: Ne, stari načelnice... ne... ja?

MIRKEC: Nahuškav je Jožija i ve neće vratiti skelu. Se znam. To je recimo vaša žena prva saznala.

NAČELNIK: Tak, rušiti mene? Menel?

NEBOJŠA: A i on! On je s menom od prvog dana!

MIRKEC: Ja ponizno stavljam svoj mandat komunalnog redara vama na raspolaganje. Priznam, u početku me navlekev. Ali, ve... dok sam si bole premisliv... Od da sam siročče, vi ste mi bili već kak jen načelnik Općine, već kak moj šef i moj prvi sosed. Vi ste mi kak japa i kak god da mislim da ste nesposobni i ne provi, ja nebrem protiv vas!

NAČELNIK (ganuto): Sinek! (zagrle se)

VIRĐINIJA: Ja ću se ubiti!

NAČELNIK: Jezoš! Proba! Si vum!

Živa glazba. Svi izađu, a zatim se pojavljuju

naizmjenice. Načelnik dolazi gordo i drži govor, odlazi, Virđinija dolazi s hrpom papira koje gubi u žurbi, sa suprotne strane trči Divya: koju jure Mirkec i Nebojša i pokušavaju je dovući natrag, zatim dolazi svih petero i poredani u zbor pjevaju, no Divya: otrči prva, jedni za njom drugi na drugu stranu. Dolazi načelnik, hoda natraške s rukama u vis, a ispred ga brani Mirkec. S druge strane Nebojša na ramenu nosi raščupanu Divyu. Virđinija dolazi sama i plače. S druge strane Mirkec: dolazi do nje, uhvate se za ruku i zajedno otrče. Ponovo dolaze svi i stanu u zbor, glazba se stišava oni s na-na pjevaju Kad si sretan, a zatim sa zapanjenim licima viknu uglas: Jožaaaa, pazi!!!!!! Razbježe se.

Lagana glazba. Utrče Mirkec: i Virđinija. Mirkec: je sav raščupan, ozlijeđen, potrzan.

VIRĐINIJA: (potresena): Dajem otkaz! Sutra. Ne! Danas! Danas dajem otkaz!

MIRKEC: (Uzima iz džepa maramicu): Zemite si!

VIRĐINIJA: Hvala. O bože! Pa kak to vi izgledate!

MIRKEC: Posle posjeta jedne gospođe koja je saznala da joj muž često gnoji tuđu mekotu, izgledam sasvim pristojno. Trebate videti načelnikaa!

VIRĐINIJA: U današnje doba lijepo je vidjeti odanog čovjeka poput vas.

MIRKEC: A trudim se. Kak bi se reklo. Nego... ima još nekaj... kaj bi vam... eventualno... kaj bi....(Približava joj se.)

VIRĐINIJA: Da?

U tom trenu na scenu doleti gong uz vrisak iz

pozadine.

VIRĐINIJA: Isuse!!!

MIRKEC: Ah, pustite, to Divya divja. Pedofobija se to zove. Strah od školske dece. Pogledav sam v rečnik.

VIRĐINIJA: Da i tako nešto postoji. Ne mogu vjerovati.

MIRKEC: Ostanimo mi na odanosti. Draga Virđinija.

Ako vi dajete otkaz, onda dajem i ja. I mogu nastaviti vježbati odanost prema svom novom nadređenom.

VIRĐINIJA: A vi već imate novi posao? Bože, ovdje se stvari tako brzo događaju.

MIRKEC: I strastveno! Novi posao imam u slučaju da novi posao prihvatite vi. Naime, niko je ne verovav bedačeku Mirkecu, ali Mirkec: je danas jutro dobiv rešenje za poticaj.

VIRĐINIJA: Stvarno??? Ne zezate?

MIRKEC: Smrtno sam ozbiljan!

Na scenu, uz Nebojšin uzvik, doleti konzerva sardina. Virđinija pokupi.

VIRĐINIJA: Kaj je ovo?

MIRKEC: Nebojšine sardine. To on, sako jutro, za gablec...

VIRĐINIJA: Aha... govorili ste...

MIRKEC: Uskoro otvaram svoje prvo uzgajalište šarana. Imam čuda sreće, ali i dalje sam bedak. Vi ste mi se znapisali pa bi ja da vi i dalje to se skupa vodite. Zato vam ja nudim posel. Poziciju mojega šefa.

VIRĐINIJA: Pa, kako... to je vaša farma, ne možete vi zaposliti mene, kao vašeg nadređenog.

MIRKEC: Znam ja kaj ja očem. Ali ne znam kaj delam.

To prepuštam vama. Ja nekaj poželim, vi to ispunite, a ja vas lepo nagradim. Ak bute za, negda si moremo i kojega šarana na rašlje zapičiti.

VIRĐINIJA: Nakon ovog fijaska, vi ste svjetlo u tami. Osoba koja s vama podijeli sendvič, na tako drag način kao što to vi svaki dan radite sa mnom, zaslužuje najbolje. Radit ću za vas.

MIRKEC: Virđinija!

VIRĐINIJA: Mirkec!

Strastveno se zagrlje. U tom trenu ulaze ostali. Divya jede kobasicu, načelnik, raščupan i poderan, crnog lica, vodi pokunjenog Nebojšu za uho.

NAČELNIK: Autoritet! Ponovi tu reč 99 put prije nek ideš spat! Ne držiš se svojih obećanja!

NEBOJŠA: Ja? Ona je vegetarijanka, a je kobasicu!

NAČELNIK: Ona je v šoku! Treba joj mast! Marjana, sedni se i natipkaj mi izvješće o projektu. Treba bu ovima v EU poslati.

DIVYA: (tupo): Se znapišem? I kak je Joži skela puna gnoja s traktora opala na binu i kak su se Mađari skoro potopili?

NAČELNIK: Se! Virđinija, pak si zajebala!

VIRĐINIJA: I to je za ljude. Na sljedećem radnom mjestu budem bolja, motiviranija i sretnija. Dajem otkaz!

NAČELNIK: Dobro! Jer vidiš da nam nejde!

VIRĐINIJA: Molim svojih 20 dana neiskorištenog godišnjeg odmora. Vodim Mirkeca na plivanje s dupinima.

NAČELNIK: Mirekc nema tak čuda godišnjega.

MIRKEC: Ja već ne delam tu. Tak da, kak sosed i moj drugi japa, morete dojtj lepo, spuštiti si i spiti koju na mojoj farmi šarana, a kak moj šef, morete se jebati!

NAČELNIK: Pošteno! Drugo sam si kak kapetan ovoga broda niti ne zasluživ. Nego da si poskočete doli!

NEBOJŠA: (Potapša ga po ramenu): Ja sam još navek tu!

NAČELNIK: Tebe bom ja doli hitiv! Marjana, ne čvapkaj s tom kobasicom po paperima. Vrag te skeliv!

MIRKEC: Je ostalo kaj od domjenka?

NEBOJŠA: Tri stole je Joža s traktorom zahačiv i u vođu su pali, a s ove dva su Mađari za pet minut se spočistili.

MIRKEC: Pelam vas na pohane šarane? Ak ste za!

NAČELNIK: To sinek, za uspješno provedenu plovidbu ovim projektom.

NEBOJŠA: Jesmo mornari ili ne? (opet grli načelnika)

NAČELNIK: Ak me još jemput primeš, ideš dreserat šarane! Večerju si plačaš sam. I naj si polek mene sestii.

Nebojša salutira.

NAČELNIK: Idemo!

SVI: Idemo!

Uz glazbu i žamor odlaze sa scene. Divya dotrči natrag, i udari u gong. Nastavlja se žamor. Sujetla se gase.

Đurđa Vukelić Rožić
(Ivanić-Grad)

BATUČKI

Na naši sirotinji sega je, to ni mogoče popisati i zbrojiti. Trakač, dvoje tačke, stara kosilica i brane kaj su još konjeki vlekli, sečkarna, kola s drvenim kotačima, kištre za brašno, vse za kolinje ko rečimo velike necke, rema, ko zna kuliko rajngli i loncev kaj treba na kolinju, tri flajšmašine, dva kotla, da motike, vile, zubače i druge halate ne spominjem. Nigda kraja. Nismo puno nasledili, a gda ne naslediš, zasučeš rukave i skrbiš. Prizidavali smo i ovo, i ono, Jožek zna puno toga sam narediti. Skup smo zidali, ja sem bila pomočnik, a on glavni majstor. Podavala sam mu cigle, tri po tri sem v kanti dizala ze štrikom prek kolotura gda je zazidaval čelo na radioni. Prede nek sme mešalicu za beton kupili, skup sme mešali beton z lopatam, on je šaloval, a tu i tam mu je pokojni stric Jandra došel pomoči. Bogec, već je bil jako star, ni mogel skoro niš delati. Savet tu i tam dati, malo bi si poobedval z nami, a onda bi zaspal na klupi pri zdencu, na sunčeku, kak malo dete. Kak velim, skrbeli smo skup i veselili se, a kesneše su i deca puno pomagala i tak se učila. Nigda se ne zna kaj v življenju dobro dojde. Istina, svet se menja, brzo i prebrzo. Ali, ono fundamentalno mora se znati. Lehko se priučiš na lepo življenje, ali bome, gda ni tak, onda je to drugi par kobasic.

Dvorišće je okolo naokolo zaprto ze štalom, štaglom, plevnjakom, kokošinjcem i čelnjakom, a zmed vsega toga ide ganjk, pod krovom, k svinjcima i toru. Sekak sme se mučili, nekaj je od stare cigle, a nekaj od kvadrov zezidano i nadozidano, nekaj ožbukano, a nekaj ne. Tu je i dovežena kletica z goric, raskopana, a

planke je sused Matek preslagal i tak smo dobili malu hižicu v dvorišču. Gda se Jožek i ja pokecmamo, ima gde spati. I inače, dobro dojde vsaki komadič kroveka. A gda vnučeki dojdu z grada, najrajše spiju v ti kletici. Plevnjak je prvi z leva, kak se po stezici od cigle ide z hiže v štalu, od deski i letvi je sklepan, tak pleva i kuruzni koceni (tulina op. Ifkica), imaju zraka, a miši i štakori moreju nuter i van gda je mački naganjaju. Po pitanju corncobs (batučki, op. Ifkica), Jožek i ja smo se jako zakapčili, bi reči posvadili. Južina, tu se niš nemre.

Kak je počelo? Nekaj sme se spominjali pred vrati plevnjaka, a bil je skoro pun teh oklasaka; batuček, ili kak v Slavoniji vele bataljika, ajdamak, okomina, batakljuša ili komaljika. Velim gazdi, bumo je celu zimu ložili v peči za centralno grijanje i bu nam lepo toplo, a ne ko bedaki kaj je hiču po grabam i polskim putima. A on je skočil, kaj da ga je stršlen piknul tam gde največ boli:

- Kakve oklaske? Kak to govoriš! Bem ti kola i kolotečinu! Se nemreš spominjati kak i drugi ljudi? Kaj spelavaš? Vrit ti i tvoj Googlek? Očeš vučeno zgledeti, am si ti jena obična selska baba!
- Jožek, am daj!
- Neču čut!

I mam je zel vile i počel hitati vse spod krav čez mala vrata štale, bome je gnoj frcal kak rakete. Rakete štala - gnoj! Kaj ja tu morem, ta reč batuček ima prek 50 istraženih istoznačnic v Hrvackoj. Klip kuruze največ

od svih reči, prek 170! Bogateši sme od Englezov. Morti zato kaj kralicu, sirotu staru, nemamo. Vele da je najbogateša dama na svetu! Bome, gda premislim, ne bi se menjala ž njum, am bi me papiga v selu zvali gda bi se tak oblačila. Treba živeti s tim.

Drugi put, malo kesneše, a još je puhal ti južni veter i igral se z našim živcima, velim Jožeku da bum pristavila kavu, a štrudel se peče, naj dojde v hižu za pol vure. Sad je ze šlaufom spiral štalu i svinjce. Velim, zela bum runjak komušine zaisput v hižu, iliti batučke, okomake, otučake, kočanje, kukuruzinu, paturice, pature i šepurine. A on je skočil i okrenul se, kaj da je strela pukla v jablan pri štali:

– Ifka, si poludela, z komušinu ne ložimo! To se malo poseče ze širočkom na panju i štraji pod svinje i krave da zagaze i napacaju za gnoj! A sad sem se polijal, jel mi to trebalo v življenju, takva jena baba!

– Am se pajcek more zagutiti s komušinu! Oni se vole igrati gda su siti i ve ti ga na! Zlo ne spi!

– Ifkica, prepametno moje, moja filozofkinja, a kaj tebi znači reč komušina?

Sad je šišlal i cvilel, bome, to je onda opasno. Zgledi da se pregrijal. Pregutnula sem slinu i velim:

– Batuček i tulina.

– Otkad pamtim, komušina su listi kaj oblače kuruzni klip. Batuček je ono kaj ostane od klipa gda se zruni zrno. Ta komušina je i lepušina, perušina, kak gde. Negda se metala v juteno oblačilo i na poste, na deske mesto madraca. Oblačilo za komušinu se zešilo od vreč, i to z velikom luknjom-kockom, zaprav

rombom, sredi gornje strane, kroz to se komušina metala nuter i menjala. A i pretresla bar jenput na tjeden. To se zvalo stroža. Na strožu je išla dolnja blazina s perjem. V blazine se metala guščja pahuljica. Se sečaš kak smo negda spali? Ili si sad prevelika gospa na tim preskupim madraticima? Neš premenila ni zbrisala kaj je bilo! I kaj si mislila da sem ja stari nepismeni bedak? Bi se ti znenadila gda bi znala kaj ja vse znam. A se ne falim ko ti!

– Suseda Mara veli da je to lužđina.

Ne da se ova selska baba, a ne!

– Ni me briga kak Podravci zoveju komušinu! Komušina je komušina! A batuček je batuček! Naj ti mene švindlati!

– Jen si je naš gospon znanstvenik dal truda i istražil vse o kukuruzi, kak se i gde v Hrvackoj imenuje. Kukuruzna je navek bila važna v preživlavanju naroda i zato su ju s poštovanjem imenovali. Negda ni bilo te, kak vele, komunikacije med selima, i vsako je imelo svoje ime za batuček i kuruzni klip.

– A kaj ti tvoj znanstvenik ni imel pametnejšega posla nek se z rečima igrati ko kakvi dečec z loptum? Biti od neakve koristi? Ha? Bem ti kola i kotače, tebi i Googleku, kak mu tepaš! Tulike cajte sediš za tem čudom tam, sram te more biti. Ni jena baba v selu to ne dela!

Bome sme se z bogradi tih jezičnih problemov i na putu v dvadeset i prvi vek, z onoga srednjega veka posle Drugoga rata, jako pokecmali. Zmed vsega kaj me ko staru ženu na selu pritišče, jel me se mora još i jezično zlostavlati? „Kak to govoriš? Si prevelika gospa ...?“

Vuostalom, moji su vu strože metali slamu, a ne komušinu. Bome, nem mu tak skoro kuhala poroga luka kaj ga voli više od sega na svetu. Nem ni presađivala poriluk! Vse bum flance hitila v kotel i svinjama skuhala, naj se vžiju vitamina, mangana i železja! A gazda pe v klet spat. Na komušinu na stari posteli, kaj bi se osečal čist doma. Rešene!

Davorin Canjuga
(Varaždin)

DOŠLI SU TURISTI
(humoristični igrokaz)

Kratki opis:

Grupa turista dolazi u selo. Turistički VODIČ: na svoj način objašnjava „znamenitosti“ neukim turistima.

Likovi:

- VODIČ:
- TURIST 1:
- TURIST 2:
- ŽENSKI TURIST:
- BABA JAGA:
- ŽENA i MUŽ u svađi
- POLJOPRIVREDNIK:

Rekviziti:

- fotoaparata
- prometni znak

Nazivi sela, uvod

TURIST 1: Ovdje sva sela završavaju na EC.

VODIČ: Dosta je da zapamtite samo prvi do naziva, na primjer Bik, Bilje, Kokoš, Maruš i dodate nastavak OVEC ili EVEC.

TURIST 2: I dobijemo nazive Bikevec, Biljovec, Maruševec, Kokoškovec.

VODIČ: Evo stigli smo u Maruševec.

TURIST 2: Piše li se s tvrdo ili meko č?

VODIČ: Piše se s IJE. Nije bitno. Dakle, naselje Maruševec je općinsko središte. Nalazi se na blagim brežuljcima s kojih puca pogled do Varaždina. Zahvaljujući tom uzvišenom položaju stanovnici uvijek znaju dolazi li kakva županijska inspekcija ili TV inkasator. Na drugoj strani vidimo planinu Ivanščicu koja je visoka 1 kilometar i udaljena od mora 300 kilometara. U onom smjeru na divljem zapadu općine prekrasne su šume u kojima obitavaju divlje životinje i pitomi krivolovci. Tamo u daljini je dvorac. Nećemo ići do njega jer ovako izdaleka izgleda bolje očuvan.
(Pokazuje rukom oko sebe. Grupa odlazi malo dalje.)

Ženska voda

VODIČ: Ovdje izvire poznata ženska voda.

ŽENSKI TURIST: Kakva je to ženska voda? Mršavi li se možda od nje ili pomlađuje? Postaje li od nje koža glatka?

VODIČ: Čekajte malo. Muška voda je samo za jednu stvar dobra, pa je i ova ženska voda samo za jednu stvar.

ŽENSKI TURIST: A koju?

VODIČ: Ako ju muškarci piju, počinju raditi ženske poslove. Zato im ovu vodu žene podvaljuju uz gemište. Vidite ovog tamo. Taj jedva čeka noć kad svi zaspe u kući pa da može peglati. A onaj tamo, taj je prodao svoju vešmašinu, ne treba mu. Sav veš pere na ruke.
(Pokazuje rukom na jednog muškarca u publici.)

(Pokazuje rukom na drugog muškarca u publici.)

ŽENSKI TURIST: Daj me slikaj s njima.

(Dolazi do obojice muškaraca u publici dok ju TURIST 2: fotografira.)

Sport

ŽENSKI TURIST: Vidim da su mnogi stanovnici ovdje skladno građeni kao da se bave sportom. Pokazuje rukom po publici.

VODIČ: O da, tu je omiljen sport „kolcem na susjeda“ i „motikom na susjeda“.

ŽENSKI TURIST: Je li to ekipni sport?

VODIČ: A ne, to je strogo individualan sport. To uvijek igra svatko protiv svih.

ŽENSKI TURIST: A natječu li se u kakvoj ligi?

VODIČ: Počinju na županijskom sudu, a oni najbolji završe i na vrhovnom.

Stara bakica

VODIČ: Ovo je Baba Jaga – najstariji stanovnik. Nitko ne zna kad je rođena i zašto je rođena.

(Pokazuje rukom na baku koja dolazi blizu grupe.)

TURIST 2: Kako je stara – kad se ona rodila, sigurno još nije bio izumljen kompjutor.

VODIČ: Da, ona niti ne zna za kompjutor niti kompjutor zna za nju. Nje nema ni na kakvom popisu – ne dobiva nikakve uplatnice, ne plaća poreze, nema iskaznice pa ju policija ne može globiti kad pijana hoda po sredini ceste. Nema ju niti na biračkom spisku. Ali zato političare psuje sve po spisku.

TURIST 2: *(fotografira bakicu)*

BABA JAGA: Šprehate dojč? Spikate ingliš? Otkut pa ste je vi? *(Govori na kajkavskom. Turisti se pogledavaju jer ju ne razumiju.)*

BABA JAGA: K vragu pak neki hilegalni himigranti. Ijem ja po miliciju, naj ih uni nagajaju. *(Govori na kajkavskom.)*
(Baba Jaga odlazi.)

Čovjek-konj

TURIST 2: Koja je ono životinja? Žirafa ili bivol ?
(Pokazuje rukom izvan pozornice.)

TURIST 1: Ja znam, to je konj. Vidio sam ga na televiziji u kaubojskim filmovima. Možda je tu negdje i kauboj. *(Gleda oko sebe.)*
Dolaze muž i žena koji se svađaju.

ŽENA: Konju jedan!!!

VODIČ: Dakle ovo tamo je obični konj, a ovo tu je čovjek-konj. To je poznato mitološko biće. Pa učili ste o starogrčkim mitovima u školi!

Muž i žena odlaze.

Prometni znak

TURIST 1: A kakav je to prometni znak? Nekakvo zračenje ili isijavanje? (*Odlazi do prometnog znaka i okreće ga prema publici.*)

VODIČ: Oprez, na cesti je životinjski nusprodukt.

TURIST 1: Ne razumijem.

VODIČ: Pazi drek na cesti! Je li sad jasno? A ako ste preblizu znaku, možda ste i ugazili.

TURIST 1: E jebemu. (*Odlazi brisati cipelu na travu.*)

TURIST 2: To još nisam nikad vidio. (*Fotografira drek na cesti.*)

Kukuruz

TURIST 2: Gle, tu raste bambus!

ŽENSKI TURIST: Nije to bambus, ova biljka ima nekakav šeširić na vrhu i nekakve dugoljaste plodove sa strane. Pitaj ovog čovjeka što je to.

Dolazi poljoprivrednik.

TURIST 2: Oprostite, koja je ovo biljka?

POLJOPRIVREDNIK: Kaj očeš? (*Govori kajkavski.*)

ŽENSKI TURIST: Mislim da te nije razumio.

VODIČ: Pitat ću ga ja..Gospoda bi štela znati ki vrak to raste v polju. (*kajkavski*)

POLJOPRIVREDNIK: Kaj bedaki nigdar nisu vidli kuruzu kak raste? (*kajkavski*)

TURIST 1: Što je rekao?

VODIČ: Zar gospoda nisu nikad vidjela kukuruz?

TURIST 2: Pitajte ga koji dio biljke se jede. (*Govori vodiču.*)

VODIČ: A šteri dio je moći jesti?

POLJOPRIVREDNIK: Če si gujek, buš sve jel.

VODIČ: Kaže da su jestivi samo plodovi.

POLJOPRIVREDNIK: Za kuruzu je treba trde delati. A vi samo rit na stolici glancate i bedarije spitavate.

VODIČ: Kaže da je kukuruz vrlo zahtjevna biljka i neće uspijevati u tegli koju držite u kancelariji.

TURIST 2: Eto saznali smo nešto novo.

Kraj

(Baka ponovo dolazi.)

BABA JAGA: Kaj hapaki, pak ste još tu. Se vas je treba vu rešt zaprti!

ŽENSKI TURIST: A bakica nam se vratila. A što kaže?

VODIČ: Kaže, dragi turisti, vi ste dobrodošli u svaku našu kuću.

SVI TURISTI: Hvala bako!

BABA JAGA: Vezda sam se zmislila. Ti si Jura Novakov. Onaj šteri je Maricu tri dneva pred svadbu ostavil. Sram te budi. Jadnica se tek prošlo leto udala. Ali joj muž ni po volji. Stalno mu viče da je konj. Ima ona tri brata mesara pa ijem ja po njih. *(Obraća se vodiču.)* Rekli su da budu napravili kolinje od tebe.

VODIČ: *(Obraća se turistima.)* Moramo svi brzo otići jer dolazi stručna ekskurzija mesara, a u selu smije biti samo jedna grupa turista. Brzo svi trkom do autobusa!

Svi turisti trče.

Vesna Hadelan
(Rasinja)

EXPORT-IMPORT PO DRNJANSKI

Uloge: Mrnja iz Drnja
Mara, susjeda
frajlica iz Zagreba

MRNJA: (*Otvora novčanik i broji*) Gle vraga... Penzija šćera bila, a denes se potrošila... Imam nekakvu siću... Živote... Delaš kaj vol celi život... Otideš v penziju i onda živeš kak čovječja ribica. Jempot v tri mesece ješ kak bog zapoveda... Gle, se sem platila... struju, vodu, plin, televiziju... i evo, kaj ve?

MARA: (Dolazi): Kaj pa nekaj mrnđaš? Kaj se držiš kaj pura?

MRNJA: Ja kaj pura, ti kaj puran. Sa si nakinđurena, sfrizirana, našminkana. Mara, Mara, sumnjiva si ti jako...

MARA: Kaj sumnjiva, pak se moram zriktati. Bom mela gošću z Zagreba. Prava zagrebačka frajla, puna je penez kaj banka. Muž ji je minister, tata velka zverka v politiki. A kum Bandić!

MRNJA: Jezuš... pak kaj bu ona k tebi došla??

MARA: A... znaš ti ve te bogatune... Došla bu kupiti zdravu hranu. Eko. To ti je ve jako kul, kak veli moja kćerkica.

MRNJA: Kul, kul, je, je... A ja pem v kontejner za dućan iskat kaj hitiju kaj bum jela, da ne crknem od gladi...

MARA: Ma naj reći! Pak na, ti ja dam! Kupi si kaj ti treba, znam da ti je teško. (*Vadi novce i daje joj.*)

MRNJA: Joj, me sramota. Pak sem ne nigdar prosila, ne, ne...

MARA: (*Nagura joj novac.*) Dobro, onda ajde. Buš mi vrnula dok boš mela, na ti posudim... no zemi...

MRNJA: Ajde tak more. Vrnem ti, čim prije. Bom se nekak snašla. Idem onda v velku kupnju v štacun.

(*Odlaze obje.*)

(Dolazi jako „zrihtana“ dama, ogledava se i traži nešto po mobitelu.)

DAMA: Evo... to je tu, navigacija mi pokazuje točno odredište. A je to Drnje? Vidjela sam, piše Drnje. Tu sam. Vele, tu je centar ekoproizvodnje. Ljudi sve kopaju, ništa kemije. Sve zdravo. A vidim ljudi debeli, zdravi, rumeni... Nisu ko oni naši u Zagrebu... Nema tu silikona... O, evo ide neka gospođa. *(Viče)* Gospođo, gospođo, može jedna informacija?

(Dolazi Mrnja, odmjeri je od glave do pete.)

MRNJA: More, more. Ja vam se znam kaj se događa v Drnju, Koprivnici i dale. Ja sem vam zaprav, da se upoznamo (pruža ruku) Mrnja z Drnja. Znete, ona z televizije. Američke si en... en... od onda dok su tu išli izbjeglice... a... je, ja sem vam zvezda. Me Tramp zval potli... rekel... misis Mrnja... veri gut.... ja sem drnjanska zvezda. *(Pruži ruku i rukuju se.)*

DAMA: Ja sam...

MRNJA: Se znam. Vi ste velka zver z Zagreba. Očem reči, žena, kčer i kuma od velki zveri. Mislim, najte me krivo shvatiti, mi tak tu v Drnju velimo za one kaj su na visokem položaju. To vam ne loše. Mi smo vam tu v Podravini si male zveri... glete... mi smo kak mravi... a v Zagrebu, uf, tam su vam mravojedi...

DAMA: Da, znam, vrijedni ste vi Podravci. I zato sam...

MRNJA: Došli ste tu kupiti hranu... eko... se ekološko...

DAMA: Da... ali kako vi to znate?

MRNJA: Kak? Najte se, prosim lepo, čuditi. Pak sem rekla što sem ja - vekša sova od sove! Vekša lija neg cija, vekši poskok neg uskok! Se vam ja znam. I glete, imate velku sreću. Ja vam imam tu naj ekoproizvode na svetu. Sednite si tu na klupicu. (*Sjedaju, a Mrnja vadi.*) Glete picek... joj, i to kakov, te vam je ješ samo maslačka, kamilicu, majčinu dušicu... nije te jel kuruzu... pil je samo izvorsku vodu... a zraka čistoga je dihal, dok je bilo kaj zagađenoga ja mu dela onu masku za dihanje kakvu su Kinezi nosili protiv korone.

DAMA: Je, stvarno, takvog trebam, baš to. Samo, zašto je zapakiran i gle nešto piše... otkud, (*uzima i čita*) iz Brazila?

MRNJA: Jeee... kaj bi? To vam je taktička varka. To vam je trebalo iti v Brazil precedniku. Al kaj bi, ja sem vam domoljub. Bole da domaće dam domačem! Čujte, skupo je, al imaju i tu pri nas velke zverke peneze.

DAMA: Da... novci su najmanji problem, zdravlje je najvažnije. A što još imate?

MRNJA: Jejćece... (*Otvora kutiju.*) Glete, lepe, zdrave, domaće... Od srečni kokici koje gaziju si pevci v Drnju. Kokice su ne sfrustrerane kaj one usidjelice v kavezaj kaj su celi život ne pevca vidle. O, ne, ne, ove su srečne!

DAMA: Da, a zašto to nešto piše neka slova, brojke... (*Gleda i okreće jajce.*)

MRNJA: Je... pak to vam je broj pevcov koji su na kokicu skakali... gazili ju...

DAMA: Bože, tu piše 7?!

MRNJA: Eto vidite. 7 seksi za jeno jajce!

DAMA: Stvarno?? Pa to su stvarno sretne podravske koke...

MRNJJA: Vam velim! A glete ovu mrkvicu! (Vadi iz vrećice.) Ka kaj vas podseča?

DAMA: Na snjegovića...

MRNJJA: Kakvoga snjegovića, gospica draga! Poglečte kak je debela, duga...

DAMA: Da... čudno za ekouzgoj. Tamo bude sitnija...

MRNJJA: Je, je... morti i bo negdi drugdi al v Drnju! Tu vam se lepo velko, dugo, debelo. Glečte samo mene, (diže sise) nema tu silikoni, ne. A ovi stražnji atributi i gabariti, se velko kaj Velebit! A probajte, popetajte, trdo. (Uzima joj ruke i dama dira.)

DAMA: Da, stvarno, sve prirodno, sve pravo. (Dalje je dira.)

MRNJJA: Je, ve je petanja dosta. Ja sem ne navčena na ženske roke, kaj me pokvarite pak se prevrgnem.

Znam ja vas velku gospodu! Idemo mi dale na ekoproizvode. Glete ovo zelje, lepo debelo, trdo, nije vam to špricano, ne, ne, pleto, kopano...

DAMA: Da, to je baš za mene. Ja sam vam vegetarijanka.

MRNJJA: Velko čudo, mi Podravci smo vam si vegetarijani! Pak tu se pri nas Vegeta i narodila! Si ju zabimo...

DAMA: Ma ne to... ja vam ne jedem meso.

MRNJJA: Aha, vi ste na travi!

DAMA: Kakvoj travi? Ma ne ono kak mislite, jedem povrće.

MRNJJA: A to... ve mi mam jasno. Tak je bil i moj sosed, samo trave i čajnu salamu, čajnu paštetu, a onda je preteral z travom... Ga policija tpejala...

DAMA: Mislim da mi nije jasno. Vegetarijanci ne jedu salamu i paštetu.

MRNJA: Je, svinjsku i picekovu, ne al čajnu. Čajna je od čaja. Pak je to trava.

DAMA: Stvarno?

MRNJA: Najstvarneše. A i opasno vam je biti samo na bilju. Glete, lav, tigar, mačke z devet životov, lisica, lukava, a jeju meso. A kravice - travice. I kaj jim se dogodilo, bogice, dvaput je na den za cecke vleču, a seks, ništ, jempot na leto i to z drugom vrstom, nekakvem veterinarom!

DAMA: Pa da, i tu ima istine. Kak ste vi mudra žena. Što imate od školske spreme?

MRNJA: Deset let osnovne, dve lete uzaludne i drnjanski fakultet, tu sem sneha.

DAMA: To mi nije poznato, to je neka reforma školstva?

MRNJA: No, to vam je zdavnja kukurikularna, no mudim ja vas i vi mene. Ajde ve, calen bite.

DAMA: Da, da, da vam platim... koliko?

MRNJA: A glete... Vam se bu činilo puno... al verujte, to su posebni proizvodi...

DAMA: Ma kako puno, imam ja veliki proračun!

MRNJA: Nnda ovak: 500 kn u domaći valuti i 500 €... vu međunarodni...

DAMA: (Vadi i daje.) Evo, neka vam. Ne brinite, sve to raja plaća.

MRNJA: (oduševljeno) Tak je! Na državnaj jaslaj niti jena ovca je ne gladna. Evo vam i moj broj. (Piše.) Ne, ne, bole dajte vi meni svoj!

DAMA: (Vadi posjetnicu.) Evo, tu vam sve piše. Može dostava u Zagreb? Naravno, plaćam prijevoz.

MRNJA: Sakak, pak ja sem firma za eksport-import! Bilo mi je drago... da vam donesem robu do auta?

DAMA: Može, može, tu je, onaj veliki crni. (*Mrnja odlazi.*)

(*Dolazi susjeda.*)

MARA: I de je ve ta žena kaj oče domače? Nema je, a ja samo čekam i čekam. A moram vu kotec, štalu, kokošam. Nenam ja čas, delam od jutra do noći.

MRNJA: (*Približava se.*) Kaj mundaš? Kaj od jutra do noći? Mara, Mara...

MARA: Kaj Mara! Srdim se! Gle, te Zagrepčanke od nikud! A zvala je bu došla po domaću hranu! Se sem spakovala i čekam.

MRNJA: A, to! No, čekaj. (*Vadi 100 kn.*) Gle, ti vrnem peneze kaj si mi posudila...

MARA: Kak mi već vračaš, pak, otkud?

MRNJA: Poslušaj: otplra sem firmu, export-import!

MARA: Pak da već i de?

MRNJA: Pred 20 minut, tu, na cesti.

MARA: Pak kaj to tak ide? I već si zaradila?

MRNJA: Baš tak... Sem ti vrnula? No, i ne samo to. Od ve boš meni tržila svoja jajca, al se razme, po 1 kunu. I piceke po 18 kuna za kilu.

MARA: Pak bom... fala bogu da imam komu prodati. A kaj buš ti s tem?

MRNJA: Pa to ne tvoja briga. Ja se bom već snašla. Viš, ja sem ti malo dale rasla od Hlebin pak me ne povlekla ta njihova i vaša podravska naiva. Ja sem Zagorka, drnjanska sneha. A Zagorci se od navek nekak snajdu. Idi, delaj, da imamo od čega živeti...

Kristian Pirc
(Ludbreg)

PODRAVSKI TAT

Likovi: četveročlana obitelj (muž, žena, sin, baka) i susjed

U kući jedne seoske četveročlane obitelji. Po običaju, budući da se mrak nadvio nad selom, obitelj je legla na spavanje. Prvi san je najslađi, zaspali su gotovo svi, no žena nikako nije mogla zaspiti jer je čula neke čudne zvukove u dvorištu...

ŽENA: (budi muža): Čuj, čuj! Čujem da vani kokoši nekaj jako vičeju...

MUŽ: (ljutito): A kaj bi, daj mi mera, pa stopram sam najlepše zaspal.

ŽENA: No zdigni glovo pa buš i sam čul. Čuješ!?

MUŽ: No, kaj mi ne daš mera, prvoga sna si mi zela.

ŽENA: No hodi glet kaj se to vuni dogaja, nekaj je ne v redu.

MUŽ: Em kaj nej bilo v redo, prosim te, pusti me da spim.

No žena nije mužu dala mira tako dugo dok on nije ustao iz kreveta, obukao se, uzeo sjekiru iz hodnika i izašao u dvorište. Nakon kratkog vremena muž se vraća u kuću s vrećom punom zadavljenih kokoši koju sipa u hodniku kuće pred ženom.

ŽENA: Joooj, pa vidiš da sem mela praf, čula sam da su kokoši nekaj jako vikale.

Muž nepokretno gleda u ženu s praznom vrećom u ruci.

ŽENA: No dobro, ajde još je ne se propalo, ja bum te kokoši očistila, treba brže v kuhnju ž njimi. A kaj se itak dogodilo?

MUŽ: Je, ve imaš kokoši, al već ne buš mela mene.

ŽENA: Pak zakaj te već nej mela?

MUŽ: (uznemireno): Zasekel sam ga!

ŽENA: (usplahireno): Pak koga?

MUŽ: (rastreseno): Ja sem z sekirom tota zatoke i vreća z pogočenim kokošami je pala na pod.

ŽENA: ne može doći do riječi, s obje ruke se drži za glavu.

MUŽ: (pomireno): Evo, tu su ti ve kokoši, al prije nego kaj ih raspraviš hodi mene prvo spravi jer me bodo sigurno za vuru-dve žandari došli v rešt spraviti. Žustra rasprava je probudila baku i sina. Baka je sjela na rub kreveta s pogledom na hodnik, a sin je stao na vrata svoje sobe.

BAKA: (*jecajući*) Sinek moooj ... ko bo ve meni na sprevedu iza rake išel? Ti boš tam negde čamil – a na spreved mi ne mel što iti. Sinek moj, pa kaj ste to napravili, sinek moj, kaj ste to napravili?!?

SIN: (kroz plač): Japek moj, japek moj... ko bo ve meni zadaću pokazal, ko bo mene nafčil krave tirati, ko bo ve se to mene vučil?

ŽENA: (*očajnički*) A kaj bom ja ve? Ne znam kositi, ne znam orati, ne znam krmu slagati, voze dopeljati, ko bo ve se to delal? Isusek i božek dragi, velko zlo, velko zlo!

MUŽ: (*rezignirano*) Ve je već se badava, pakuj mi stvari prije nego kaj žandari dojdeju.

Baka u zagrljaju drži sina, oboje neutješno jecaju.

Mama i tata se žurno spremaju kratko vrijeme nakon čega netko dolazi do ulaznih vrata kuće i nastoji nasilno ući u kuću. Čuje se treska po ulaznim vratima.

MUŽ: Evo ga na, već su tu, već me iščejo! Zeli me bodo, a ti si me još ne spakovala, hodite držite vrata i nejte ih pustiti nutri!

Mama i sin pojure prama ulaznim vratima kuće kako bi ih spriječili da se otvore, no uzaludno. Susjed silom otvara ulazna vrata.

SUSJED: Alo sosedi, pa kaj je to? Čujem viku, čujem plača, vidim po dvoru se krvavi tragi, pa kaj se je dogodilo?

MUŽ: Sused dragi, tak i tak se dogodilo - meli smo tata za kokoši i ja sam sekiro mahnul za njim, njega sam zatokel i ve moja žena ima kokoši, al mene ne bo imela.

ŽENA: (*rastreseno*) Joj sused, ja sem kriva, ja sem ga tirala vun. Neg bi nam zeli kokoši, i krave oba dve bi dala, se svinje kaj imamo, samo da se to ne dogodilo, samo da un ostane tu. Al un ve mora iti v rešt pošto je čoveka zatokel.

MUŽ: Ve je več se to tvoje narekanje zabadava, samo prosil bi tebe, sosed - dal bi ti nekaj mojami mogel vu gospodarstvu priskočiti dok mene nema?

SUSJED: Budi, sosed, bez brige, bolje da nej trebalo, al ako je več tak kak je, ja im bom se pomogel, naj se nikaj starati.

ŽENA: (*gledajući podavljene kokoši na podu hodnika*) I kaj će mi ve se te kokoši gda njega nema, bog daj da ih nigdor ne vidla.

SUSJED: (*zamišljeno gladeći potiljak*) Jooj, priznam, bogami ste v grdi situaciji. A čekaj malo, reči mi itak kak si ga točno zatokel? De si ga dostigel dok je bežal?

MUŽ: Točno nad putnami vrati, jer se malo zamudil dok je vrata otpiral, pak sam tam z sekirom zamahnul i zaseke mu glovo, kokoši su pale doli skupa z njim.

SUSJED: Sused – a kaj una sekira dela na lesnem stopo?

MUŽ: (*glasno*) KAJ JE?!?

SUSJED: Pitam kaj vena sekira dela zasečena na lesnem stopo?

MUŽ: (*glasno*) KAJ SI POVEDAL?

SUSJED: Sekira je zasečena vu lesni stup!

MUŽ: Hodite si, idemo brže glet!

Svi osim bake odlaze na kratko vrijeme izvan kuće, vraćaju se ubrzo.

MUŽ: *(euforično)* Znači zbiljam sam ne zasekel njemu glavu neg v lesni stup, a tat se splašil, opal doli i pustil kokoši i odbežal!

Muž u iznenadnom prevratu ljubi ženu i sina, grli se sa susjedom i bakom.

MUŽ: *(razgaljeno)* Daj žena očisti jenu kokoš, bomo proslavili kak god kesno bilo. Speči kokoš, imamo i vina, bomo proslavili kak bog zapoveda!

ŽENA: Je... pa ti znoš da ja drugi tjeden pri kumi dvorim. Meni su se kokoši treba, saki den bum po jenu kokoš nesla kumi.

MUŽ: *(negodujući)* Eh... no pak unda daj bar piti i donesi kupice na stol.

ŽENA: Je, pak domaj imamo samo 10 litri vina, i to nam je treba. Znoš da bum saki den morala po jenu litru nesti za krstitke.

MUŽ: Gle na... nit da jesti, nit da piti! Vidite ve sosed kakva je moja žena? Malopredi bi dala i krave i svije i ne znam kaj se ne, a ve niti jenu kokoš neće dati. I za litru vina je škrta.

SUSJED: Dragi sosed, takva ti je i moja žena. Se bi dola dok je na reči, a dok tre dati, unda nikaj ne da.

MUŽ: *(klimajući glavom u znak neodobravanja)* Eh...

SUSJED: *(stavljajući ruku preko ramena muža)* Znaš kaj ti bum rekel, sosed moj? Takve su ti se naše žene!

MUŽ: Bog nas oslobodi takve podravske škrtosti!

Božidar Glavina
(Prelog)

TURISTIČKI PRATITELJ
Skeč

OSOBE: Zlatko, Franc

Franc stoji ukočeno pred ogledalom, poravnava odijelo u kojem se ne osjeća ugodno. Baca pogled prema vratima, pogledava sat na ruci. Nekoliko puta hoće sjesti, ali odustaje i pazi na odijelo. Ulazi Zlatko. On je opušten i jednostavno odjeven.

ZLATKO: Kaj se tak dereš? Ne mora mam pol sela znati ka idem k tebi.

FRANC: Nek znado!

ZLATKO: Kaj je ve to?

FRANC: Ha? (Okreće se oko svoje osi.)

ZLATKO: Nekaj mi je zbeglo . . .

FRANC: Sedni se . . . sedni se.

ZLATKO: (Sjedne.) Kam si se ti spraj?

FRANC: Čul boš . . .

ZLATKO: Ideš k doktoru? Ja nemrem iti s tobom.

Imam nekvoga posla na gruntu.

FRANC: Dobro, jer . . .

ZLATKO: Nekaj opasnoga je?

FRANC: Neje, ne bi trebalo biti . . .

ZLATKO: Raka imaš?

FRANC: Nemam! Ve me poslušaj!

ZLATKO: Kaj pak vičeš? Sam ne gluhi.

FRANC: Pozval sam te na čašicu . . . i ka ti nekaj rečem.

ZLATKO: Grunta si prodal?

FRANC: Boš prestal?

ZLATKO: Dobro, ajde . . .

FRANC: Ovak, ja sam celo zimu . . .

ZLATKO: Sedel v zdeni hiži.

FRANC: Premišljava! . . .

ZLATKO: Dok ti se ne mozak zmrzel. Nekak je zima tu

. . .

FRANC: I odlučil nekaj . . . poduzeti.

ZLATKO: Ništ si ne povedal.

FRANC: Nesam štel!

ZLATKO: Zakaj?

FRANC: Jer ti mam se napak obrneš, dok ti nekaj rečem.

ZLATKO: Samo ispravljam! Zahvaljujuči meni si ne do kraja propal!

FRANC: Fala ti na semu, ali . . . mislil sam da nekaj moram baš sam napraviti.

ZLATKO: I kaj si ve pak pokvaril?

FRANC: Zgledi da ništ. Morem reči da mi je odluka bila . . . fenomenalna!

ZLATKO: Ne verjem, ali . . . reči kaj imaš. I de tje ta pijača?

FRANC: Posle, dok ti povem.

ZLATKO: Ajda unda! Fletno.

FRANC: Ja sam ti pred dva meseci . . . došel do . . . zaključka . . . da svet ide napre.

ZLATKO: Bogati!

FRANC: I tre se prilagoditi!

ZLATKO: Veliš . . .

FRANC: Što zaostane – te je gotov!

ZLATKO: Po tomu si ti več zdanja pokojni.

FRANC: . . . takov več nemre najti svoje mesto! Drugi mu se tam porine!

ZLATKO: Ti ne moraš biti straho.

FRANC: Zakaj?

ZLATKO: Nigdar si ne imel svoje mesto.

FRANC: Kak? Nema veze, jer . . .

ZLATKO: Kaj?

FRANC: Ja sam odlučil . . .
ZLATKO: Kaj takvoga?
FRANC: Ka se ne dam!
ZLATKO: Ne daš?
FRANC: Tak je! Ja očem svoje mesto!
ZLATKO: Meni je to . . . pri tebi, malo sumnjivo.
FRANC: Zakaj bi bilo?
ZLATKO: To, ka veliš; da se ne daš . . .
FRANC: Ne dam se! I gotovo!
ZLATKO: Ka na zišlo kak ono z konjom: prejdi nego krepa – se još janpot zritne.
FRANC: Ja ne mislim krepati!
ZLATKO: No, bomo vidli . . .
FRANC: Morem ve reči do kraja?
ZLATKO: Još nekaj imaš?
FRANC: Je!
ZLATKO: Bo dogo?
FRANC: Nabo!
ZLATKO: Poslušam . . .
FRANC: Počel sam hodati na jan kurs i . . .
ZLATKO: Kurs? Kaj tje to?
FRANC: Čul sam da se tak veli . . .
ZLATKO: De bogu?
FRANC: Nema veze. Očem reči ka sam odlučil nekaj novoga završiti i sprobati se v janom finom poslu.
ZLATKO: Vrane boš po polju natiraval?
FRANC: Ne, nekaj lepšega.
ZLATKO: Dej, viš kak sam žareči.
FRANC: Postal sam . . . turistički pratitelj!
ZLATKO: Kaj?
FRANC: Turistički pratitelj!
ZLATKO: Kaj zijaš?

FRANC: Ve si moremo nekaj spiti! (Odlazi do ormara i vadi flašu.)

ZLATKO: Pomalem sam! O čemu ti to fantazeraš?

FRANC: O ničemu! Imaš pred sobom školovanoga turističkoga pratitelja!

ZLATKO: De je ta škola? Kak so tebe opče pustili nuter?

FRANC: Zadovoljil sam . . . uvjete.

ZLATKO: Kakvi so to negdi uvjeti bili?

FRANC: Teški!

ZLATKO: I ti si . . . to zadovoljil?

FRANC: Pokažem ti papera! (Vadi iz ladice potvrdu.)

ZLATKO: Ne kužim . . . kaj si ve ti to?

FRANC: Pazi, ide ti turistička grupa z autobusom i pogoni, što sedi mam polek šofera?

ZLATKO: Nekva žena z slabim želocom.

FRANC: Ne! Ja!

ZLATKO: Meni navek bolje odzaj paše . . . lepše je piti.

FRANC: Ja nesmem piti . . .

ZLATKO: Turistički pratitelj . . . ti unda, moraš turistima kufre nositi?

FRANC: Ne, ja im izlažem se o kraju črez šteri se vozimo, usmeravam ih, brigam se za njih.

ZLATKO: Ti se boš za nekoga brigal?

FRANC: To je velka odgovornost!

ZLATKO: Hitil si peneze fkrej.

FRANC: Zakaj?

ZLATKO: Što bo vupal tebi nekoga v roke dati?

FRANC: Jana turistička agencija!

ZLATKO: Takve ga ne na ovom svetu.

FRANC: Znaš ovoga autobusača tu polek . . .

ZLATKO: Kaj ž njim?

FRANC: E, on ti je . . . turistička agencija.

ZLATKO: I tebe je angažeral?

FRANC: Baš mene!

ZLATKO: Dok te bodo vidli na sto metri, si turisti se bodo razbežali.

FRANC: To bomo još vidli.

ZLATKO: Ne verjem da to more dobro ziti.

FRANC: Ak ti rečem ka zutra popolne idem prvi pot na izlet?

ZLATKO: S kem, za boga miloga?

FRANC: Z umirovljeniki.

ZLATKO: Šterima?

FRANC: Našima.

ZLATKO: Točno bogati, moja mama ide.

FRANC: Stvarno?

ZLATKO: I ti jih boš vodil?

FRANC: Tako je!

ZLATKO: Te se nigdar več nado vrnuli dimo. Bolje ka se z mamom pozdravim . . . i ka mi reče kam je peneze pospravila.

FRANC: Ja se bom pobrigal ka se bodo si živi i zdravi vrnuli k svojim familijama.

ZLATKO: Sumnjam. Moč im ja mam dati za mešo. Kam ih misliš peljati?

FRANC: Imamo rutu.

ZLATKO: Po polju?

FRANC: Ne, toga so imeli dost. Ve očuju videti nekaj drugo. Ne verjem da imaju kakvo želju nazaj motiku v roke zeti.

ZLATKO: Kak mi je ne nikaj rekla . . . ?

FRANC: Vidiš, vidiš . . .

ZLATKO: Kam pak bote išli?

FRANC: Po Gornjem Međimurju.

ZLATKO: Kaj vam je zato treba autobus . . . mogli ste pešice gori. Kaj bote tam?

FRANC: Pogledali bomo nekve znamenitosti.

ZLATKO: Štere, pravoli?

FRANC: Cirkvu!

ZLATKO: V kojem mestu?

FRANC: Mislim . . . da v Štrigovi, ili . . .

ZLATKO: Još niti ne znate kam idete?

FRANC: Nema ti to veze! Jana bo oprta.

ZLATKO: Meša bo?

FRANC: Morti nam se potrefi.

ZLATKO: Kakva ti je to organizacija?

FRANC: Nemreš se predvideti . . . treba se snajti na terenu.

ZLATKO: Unda imaju pravoga čoveka . . . kam još?

FRANC: Glet spomenike!

ZLATKO: Pak ne znaš - de su ti . . . spomeniki?

FRANC: Zapraf . . . na jano lepo mesto, de valjda misliju kipa naprajti.

ZLATKO: Što misli naprajti?

FRANC: Nešče . . .

ZLATKO: De bi to točno bilo?

FRANC: Lokacija je još ne određena. Neje sigurno ka bo baš tam.

ZLATKO: A komu?

FRANC: Spominje se par imena.

ZLATKO: Reči bar jano.

FRANC: Nekof naš domači kompozitor . . . nemrem se ve ran zmisлити kak se zove.

ZLATKO: Z Međimurja?

FRANC: Valjda je . . .

ZLATKO: Ti boga . . . ovi se bodo od tebe puno navčili.

FRANC: Neje baš nekof jako poznati . . . kuljko sam čul, komponiral je na tamburici.

ZLATKO: I sviral sam po proščenjima, ne?

FRANC: Mladi je hmrl.

ZLATKO: Od čega?

FRANC: Od ljubavi.

ZLATKO: Prema komu?

FRANC: Prema dobri kapljici! Dost je! Nemrem ja se znati!

ZLATKO: Ti boš dopeljal pedeset starci i to im rekel?

FRANC: Treba sam govoriti . . .

ZLATKO: Imate još kaj?

FRANC: Seoski turizam.

ZLATKO: I kaj bote tam?

FRANC: Jeli i pili.

ZLATKO: I to ti je to?

FRANC: Pa da!

ZLATKO: Ne razmem . . . kaj si im unda ti tam treba? Nemreju sami jesti? Moraš sakomu žlicu držati? I . . . čekaj! Ako ideš nekam zutra, kaj si se unda denes tak zbigecal?

FRANC: Štel sam ka mi rečeš kak mi to stoji.

ZLATKO: Otkod si spuknul to opravo?

FRANC: Mel sam jo na maturalni . . . još mi dobro stoji.

ZLATKO: Kak ti je de unda stala?

FRANC: Znaš kak so negda, malo vekše kupuvali – ak se dete zjača.

ZLATKO: Kuljko vidim – ovo dete je scurelo.

FRANC: Bo dobro za zutra?

ZLATKO: Pa . . . tvoja ekipa sigurno već ne vidi kak tre

. . . sam ne smeš nikomu preveč blizu.

FRANC: Štel sam ti reči još nekaj . . .

ZLATKO: Ovo je čist dost.

FRANC: Morem i tebe ubaciti.

ZLATKO: Kam?

FRANC: Vu to grupo.

ZLATKO: Z penzionerima?

FRANC: Kajpak!

ZLATKO: Nekoga je tre nositi?

FRANC. Ne! Užival boš z njimi! Jano mesto je još fraj.

ZLATKO: Z penzionerima?

FRANC: Čujem da so to strašne zabave.

ZLATKO: More biti da so . . . strašne. Zapraf, z tobom nemre biti nikak drugač nego strašno.

FRANC: Kaj ti bo falelo? Jel boš i pil fal i malo se sprešel . . . i videl mene v akciji.

ZLATKO: Ja nem nikam zvun fare.

FRANC: Poslušaj me! Posle ti bu žal. A . . .

ZLATKO: Još imaš nekaj?

FRANC: Trebala bi mi mala podrška . . . znaš, ovo mi je prvi pot.

ZLATKO: Ne znam zakaj si stalno od mene očekuvljete nekvu žrtvu?!

FRANC: Hodi, prosim te . . . makar ti ja platim.

ZLATKO: Ne tre . . . nego . . .

FRANC: Reči.

ZLATKO: Nikvoga posla nam imel?

FRANC: Ništ! Kaj grof boš tam!

ZLATKO: Dobro, na kraju, te ljudi mora nešče ipak dimo dopeljati. Šofer na mogel sam . . . nekak mi se čini da boš ti prvi šteri se bo zgubil.

KAZALO

VOZEL

Aleksandar Horvat (Ludbreg).....9

LEGITIMACIJA

Đurđica Vukelić Rožić (Ivanić-Grad).....19

MORNARI

Kristina Štebih (Čakovec).....33

BATUČKI

Đurđica Vukelić Rožić (Ivanić-Grad).....71

DOŠLI SU TURISTI

Davorin Canjuga (Varaždin).....79

EXPORT-IMPORT PO DRNJANSKI

Vesna Hadelan (Rasinja).....87

PODRAVSKI TAT

Kristian Pirc (Ludbreg).....97

TURISTIČKI PRATITELJ

Božidar Glavina (Prelog).....105

